

Západočeská univerzita v Plzni
FAKULTA PEDAGOGICKÁ
KATEDRA NĚMECKÉHO JAZYKA

Mezipředmětovost ve výuce německého jazyka na 1. stupni ZŠ

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Tereza Brožová
Učitelství pro 1. stupeň ZŠ
(2017–2022)

Vedoucí práce: Mgr. Eva Salcmanová

10. 6. 2022

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a zdrojů informací.

V Holubicích dne 10. 6. 2022

.....
Tereza Brožová

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucí své diplomové práce Mgr. Evě Salcmanové za odborné vedení, podněty a připomínky při zpracování diplomové práce, za spolupráci a trpělivý přístup.

Zároveň bych chtěla poděkovat svému manželovi Lukáši Brožovi za trpělivost a soustavnou podporu během celého mého studia.

Obsah

Seznam zkratek.....	0
Úvod.....	1
1 Výuka cizího jazyka.....	3
1.1 Historický pohled na výuku cizích jazyků v evropských zemích.....	4
1.2 Vývoj výuky prvního cizího jazyka ve vybraných zemích EU.....	5
1.3 Postavení německého jazyka podle zprávy ČŠI.....	6
1.4 Vícejazyčnost a revize RVP základního vzdělávání.....	9
2 Raná výuka cizích jazyků.....	11
2.1 Profesní znalostní základna učitele cizího jazyka.....	12
3 Motivace.....	14
3.1 Druhy motivace.....	14
3.2 Podmínky motivace.....	15
3.3 Motivace na 1. stupni ZŠ.....	16
4 CLIL metoda.....	17
4.1 Podstata CLIL metody.....	17
4.2 Principy CLIL metody.....	17
4.3 Učební strategie žáka.....	20
4.4 Bloomova taxonomie.....	21
5 Mezipředmětovost.....	22
5.1 Mezipředmětové vztahy v rámci RVP.....	23
5.2 Mezipředmětové vztahy a integrovaná výuka.....	23
5.3 Možnosti integrace vzdělávacího obsahu.....	24
6 Praktická část.....	25
6.1 Člověk a jeho svět.....	26
6.1.1 Hrady a zámky.....	26
6.1.2 Kdo/co jsem?.....	29
6.1.3 Pexeso (hrady a zámky).....	31
6.1.4 Vlajka mého hradu.....	31
6.1.5 Módní návrhář.....	33
6.1.6 Čtyři roční období.....	36
6.1.7 Pexeso (roční období).....	38
6.1.8 Myšlenková mapa (živočichové).....	39

6.1.9	AZ-kvíz	41
6.1.10	Hra Jenga I.	43
6.1.11	Hra Jenga II. (cesta)	44
6.2	Umění a kultura	46
6.2.1	Dirigent (hra na tělo).....	46
6.2.2	Umění a kultura – míchání barev	48
6.3	Matematika a její aplikace.....	51
6.3.1	Stavba z kostek	51
	Závěr	53
	Anotace	55
	Seznam literatury	56
	Seznam obrázků.....	59
	Přílohy	I

Seznam zkratek

AJ – anglický jazyk

CJ – cizí jazyk

CLIL – Content Integrated Language Learning

ČR – Česká republika

ČŠI – Česká školní inspekce

DCJ – druhý cizí jazyk

EU – Evropská unie

MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

NAPŘ. – například

NJ – německý jazyk

NP – Národní plán výuky cizích jazyků

NPI – Národní pedagogický institut

RVP – Rámcový vzdělávací program

RVP ZV – Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání

SERR – Společný evropský referenční rámec

TJ. – to jest

TZV. – takzvaný/takzvaně

UNESCO – mezinárodní odborná organizace OSN pro výchovu, vědu a kulturu,
anglicky United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization

VS – vyjmenovaná slova

ZŠ – základní škola

Úvod

Na úvod bych si dovolila začít citátem:

„Vzdělání je ta nejsilnější zbraň, kterou lze změnit svět.“ Nelson Mandela

Za poslední roky prošlo české školství několika změnami a reformou, která slibovala nápravu nedostatků, které vyšly z průzkumu evropského trhu. Reforma se ale týkala především klíčových kompetencí, integrace obsahů předmětů a jiných podnětů, jež vedou k moderní pedagogice. Sama si však myslím, že se minimálně na jednu oblast zapomnělo, a to na cizí jazyky. Z cizích jazyků se věnuji zejména německému. Tento jazyk je dle mého názoru krásný, je mi blízký a jsem přesvědčena, že pro budoucí dospělou generaci má svůj velký význam a přínos. V současné době aktuálně řeší nejen odborná veřejnost navrhované změny RVP pro ZV a návrh MŠMT a NPI na zrušení povinné výuky 2.cizího jazyka v České republice. To by pro německý jazyk bohužel znamenalo další posun „do pozadí“ a ještě méně prostoru ve výuce na ZŠ, než tomu bylo doposud.

V teoretické části své diplomové práce bych chtěla poukázat především na fakt, že německý jazyk nedostává v rámci RVP pro ZV tolik prostoru, kolik bych si já (a jsem přesvědčena, že i mnozí učitelé NJ) přála. Podívám se k počátkům výuky cizích jazyků v evropských zemích. Pokusím se objasnit podstatu postavení cizích jazyků ve světovém školství a postavení učitelů cizích jazyků v českém školství. Důležitou roli ve vzdělávacím procesu hraje motivace, které se budu věnovat v kapitole číslo tři. Zaměřím se na to, jak důležitá je motivace ve vzdělávacím procesu a jaké podmínky musí učení mít, aby motivace byla efektivní. V neposlední řadě se zaměřím na význam slova mezipředmětovost. Definuji, jak nenásilnou a zábavnou formou propojit cizí jazyk s jinými oblastmi, což lze nejlépe pomocí metody CLIL – jedno z možných řešení zapojení cizího jazyka do výuky na 1. stupni. Aktuálně se to děje především s AJ, jen je to řešení spíše pro vyšší stupeň škol.

Ve druhé části své diplomové práce se pokusím předložit konkrétní návrhy na řešení výše zmiňovaných problémů a vytvořila jsem sborník činností a aktivit (tzv. inspiromat), který učitel může využít, pokud chce při výuce splňovat podmínky mezipředmětových vztahů. Aktivity vytvořím tak, aby podpořily motivaci žáků a jejich zájem o výuku německého jazyka a zároveň ulehčily práci učitele. Ke každé aktivitě patří průvodní list, na kterém jsou všechny důležité pokyny pro učitele zajišťující úspěšnou realizaci prezentované aktivity. Obsahuje stanovený cíl, potřebné pomůcky, metody a formy práce i metodický postup

pro učitele. Nedílnou součástí práce je také správné řešení navrhovaných aktivit. Všechny činnosti jsou posbírané a inspirované z období mé pedagogické praxe, jsou mnou přetvořené a upravené pro konkrétní skupinu žáků a požadovanou jazykovou úroveň. Při výběru témat jsem vycházela z platného školního vzdělávacího programu.

Jsem si plně vědoma toho, že nejsem první a ani zdaleka poslední, kdo se rozhodl zamyslet nad touto oblastí mezipředmětových vztahů jako součásti primárního vzdělávání. Chtěla bych se ale pokusit ukázat krásu tohoto jazyka, půvab země či možnost zábavného zapojení německého jazyka do vyučovacích hodin ostatních předmětů vyučovaných na 1.stupni ZŠ. Přála bych si, aby v mé diplomové práci našli inspiraci další učitelé, kteří by chtěli pomoci dostat německý jazyk do povědomí žáků již na 1.stupni ZŠ i jejich rodičů a zpestřit výuku svým žákům, motivovat je ke studiu německého jazyka, obohatit a rozvinout jejich dosavadní znalosti, zasadit je do širšího kontextu a dát tak současné výuce hlubší význam.

1 Výuka cizího jazyka

Výuka cizích jazyků je přiřazena a rozepsaná v dokumentu „Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání“ (dále jen RVP ZV). Cizí jazyk je zařazen do vzdělávací oblasti „Jazyk a jazyková komunikace“. RVP ZV definuje cíle, předpokládané výstupy výuky a přínos cizího jazyka na 1. stupni ZŠ, které vycházejí ze Společného evropského referenčního rámce pro jazyky (IVANOVÁ, Jaroslava. Společný evropský referenční rámec pro jazyky: jak se učíme jazykům, jak je vyučujeme a jak v jazycích hodnotíme).

Povinná výuka cizího jazyka musí být zahájena ve 3. ročníku ZŠ s rozsahem tří vyučovacích hodin týdně (9 vyučovacích hodin týdně pro 3.–5. ročník). RVP nadále zmiňuje „další cizí jazyk“ jako předmět, který škola nabízí na 2. stupni ZŠ.

Vzdělávací obsah tohoto oboru je pro 1. stupeň rozpracován do několika oblastí, které tvoří učivo tohoto předmětu a jsou využitelné i pro ranou výuku:

- pravidla komunikace v běžných každodenních situacích,
- jednoduchá sdělení,
- tematické okruhy (blízké žákovi – domov, rodina, škola atd.),
- slovní zásoba a tvoření slov,
- základní gramatické struktury a typy vět, základy lexikálního principu pravopisu slov.

Očekávané výstupy jsou odstupňovány a rozděleny do dvou období. První období zahrnuje 1.–3. ročník a neklade přílišné nároky na žáka z toho důvodu, že povinnost studovat cizí jazyk je uložena až od posledního ročníku tohoto období. Výstupy prvního období jsou orientační (nezávazné) a jsou zaměřeny převážně na receptivní a interaktivní dovednosti spíše než na produktivní. 1. a 2. ročník je specifický tím, že se žáci učí zvládat dovednost psaní a čtení v mateřském jazyce, proto není ve výstupech 1. období výrazně specifikováno psaní. Především je kladen důraz na správnou fonetickou výslovnost, čtení a rozlišení grafické a mluvené podoby jazyka. Ve druhém období, to znamená 4. a 5. ročník, se očekávané výstupy zaměřují na mluvení, poslech s porozuměním, čtení s porozuměním a psaní (Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání. [online]. MŠMT, ©2021. s.16,25).

Podpora výuky jazyků je v ČR dána jazykovou politikou Rady Evropy a Evropské unie. Ta je vedena snahou o zavádění takových opatření, která zvýší jazykovou úroveň svých občanů.

Na ještě větší podporu jazykové úrovně byl vypracován tzv. Národní plán výuky cizích jazyků, který si klade za cíl vytvořit podmínky pro zlepšení dovednosti obyvatelstva porozumět a komunikovat v cizích jazycích. V rámci NP byl vypracován akční plán výuky cizích jazyků pro období 2005–2008, který hovoří o předškolním a základním vzdělávání a rané výuce cizích jazyků. Plán předpokládá zahájení výuky v posledním roce mateřské školy formou jazykové propedeutiky za předpokladu, že by výuka probíhala denně a v krátkých časových úsecích. Výuka není povinná a je podmíněná přítomností kvalifikovaného odborníka. Návaznost výuky po vstupu dítěte do školy může být zajištěna nepovinným pokračováním v 1. a 2. ročníku ZŠ. Plán považuje za efektivní zařazení krátkých intervalů výuky angličtiny v jiných než jazykových hodinách formou metody „napříč předměty 1. stupně“ (CLIL = Content Integrated Language Learning – „Obsahově a jazykově integrované učení“). Plán opakovaně zmiňuje význam odborné jazykové přípravy učitelů pro efektivitu a smysluplnost výuky cizím jazykům. Zároveň si klade za cíl vytvořit jazykovou propedeutiku pro učitele 1. stupně ZŠ a propracovat metodu „napříč předměty 1. stupně“. Na základě NP byly vytvořeny dvě metodiky s názvy „Jazyková propedeutika pro učitele 1. stupně ZŠ“ a „Cizí jazyky napříč předměty 1. stupně ZŠ“ (Česká škola, 2006).

1.1 Historický pohled na výuku cizích jazyků v evropských zemích

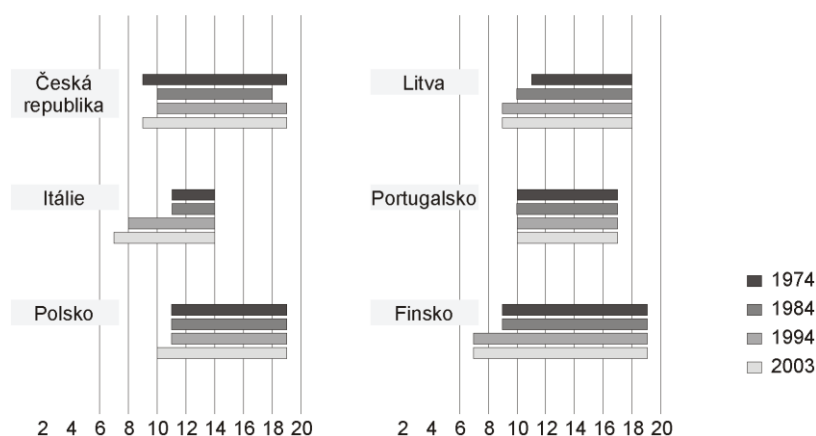
Evropa se kolem roku 1940 nacházela ve fázi sjednocování, ale jazykové rozdíly mezi evropskými národy byly veliké. Jednou z možných cest je hledání jednotného umělého jazyka, jímž by hovořili všichni lidé. Tato myšlenka provází lidstvo po staletí; za tu dobu byly zaznamenány stovky pokusů o vytvoření umělého jazyka, a to včetně Dalgarnova, Wilkinsova, Leibnizova a Komenského. V prostředí globalizujícího se světa ve 20. století tyto snahy zesílily. Žádný z umělých jazykových systémů však nezískal takovou popularitu, která by skýtala naději, že by se mohl v dohledné době dostatečně rozšířit do té míry, že by plnil integrační funkci, byť jen na evropském kontinentu. Druhou cestou by mohla být cílená podpora šíření některého ze stávajících evropských jazyků, který by plnil roli lingua franca.

Rada Evropy i Evropská komise hledají cesty, jak podporovat zvýšení jazykové vybavenosti obyvatel Evropy. S nadějí se obracejí k novým didaktickým postupům, jako je například CLIL.

Dalším z prostředků, jak dosáhnout zvýšení jazykové vybavenosti občanů sjednocené Evropy, je raná výuka cizích jazyků, ale otázka optimálního věku pro začátek výuky cizího jazyka nebyla po další roky zodpovězena.

- Během sedmdesátých let pokračovala debata o cizojazyčné výuce v kurikulu primární školy ve Švédsku a Finsku.
- Na začátku osmdesátých let proběhly v Itálii experimenty s výukou cizích jazyků v primární škole.
- V průběhu devadesátých let proběhly podobné experimenty ve Francii, Irsku a Skotsku.
- Od roku 2003 zavedlo povinnou výuku cizího jazyka nejpozději od 3. ročníku Německo.

Nejnověji (od roku 2009) byla hranice výuky cizích jazyků snížena v Polsku, a to do první třídy základní školy (Najvar, 2010, s. 40–43).

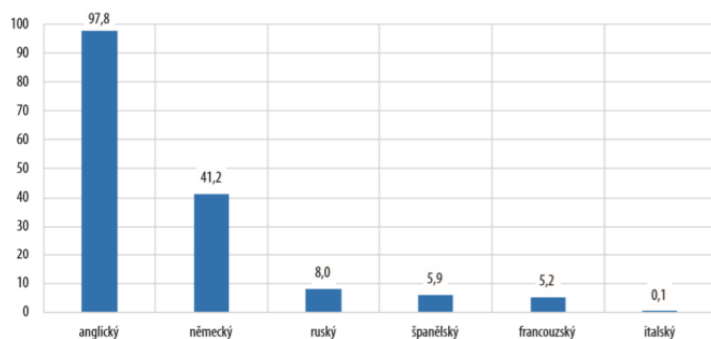
Obrázek 1 Vývoj výuky prvního cizího jazyka ve vybraných zemích EU (Najvar, 2010)

1.2 Vývoj výuky prvního cizího jazyka ve vybraných zemích EU

Mezi země, ve kterých se první cizí jazyk zavádí od 9 let věku žáků, patří vedle České republiky také Řecko, Kypr, Lotyšsko, Litva, Maďarsko a Slovinsko. V nižších ročnících se s výukou cizích jazyků začíná v jazykově heterogenních zemích (např. Belgie, Holandsko) a tradičně v některých skandinávských zemích (Finsko, Švédsko, Norsko). Od školního roku 2003/04 byl povinný cizí jazyk zaveden do prvního ročníku primární školy v Itálii (Najvar, 2010, s. 42).

V naší zemi školský zákon z roku 1948 zavedl povinnou výuku ruského jazyka na všech základních školách v Československu. Školský zákon z roku 1960 potom přinesl výuku ruštiny na 1. stupni základní školy. Po politických změnách, které přinesl rok 1989, byl první cizí jazyk v roce 1990 zaveden povinně od 5. ročníku ZŠ a druhý cizí jazyk se jako volitelný předmět zavedl v 7. a 8. ročníku. V roce 1995 došlo k znovuzavedení 9. ročníku do základní školy a byl rovněž vypracován jeden z klíčových kurikulárních dokumentů – Standard základního vzdělávání. Ten definoval jednak vzdělávací cíle, jednak kmenové učivo jako „jádro základního vzdělávání“ a to nejen pro základní školu jako celek, ale i zvláště pro první stupeň základní školy (Hendrich, 1988, s. 50).

Česká školní inspekce zveřejnila v roce 2018 aktuální údaje zastoupení jednotlivých cizích jazyků na základních školách v ČR. Anglický jazyk s téměř 98 % zaznamenává první místo, německý jazyk je na místě druhém. Stejně tak jako ve většině států Evropské unie se jako první cizí jazyk vyučuje angličtina, na kterou je nazíráno dle její praktické uplatnitelnosti a užitečnosti, jak již bylo zmíněno výše – jako na jazyk „lingua franca“. Podle většiny rodičů je tento jazyk vnímán jako jazyk, který je zárukou investice do vzdělání a budoucnosti dítěte, jež zaručí úspěšnost v budoucím profesním životě (Česká školní inspekce, 2022).

Obrázek 2 Zastoupení jednotlivých cizích jazyků na základních školách v ČR, r. 2018 (Dömischová, 2010)

1.3 Postavení německého jazyka podle zprávy ČŠI

Pro stanovení priorit jazykového vzdělávání v ČR jsou ve zprávě uvedeny podklady Rady Evropy a Evropské komise, tj. zejména požadavek, aby občan Evropy byl schopen komunikovat ve dvou cizích jazycích. Tím se dostáváme k největšímu rozporu v českém jazykovém vzdělávání, protože tento požadavek není stanoven zákonem, tj. výuka dalšího cizího jazyka zůstává jen formou nabídky volitelného předmětu. Jak zpráva správně uvádí, „možnost volby dalšího cizího jazyka významně podporuje princip mnohojazyčnosti“, ale

v praxi – jak zpráva ve svých závěrech konstatuje – „**princip mnohojazyčnosti deklarovaný v koncepčních dokumentech je realizován v omezené míře**“. Dle této zprávy se tedy další cizí jazyk v ZŠ učí ve volitelných předmětech pouze 11 % žáků ze vzorku škol, v nichž ČŠI prováděla v předchozích letech šetření.

Jak zpráva ČŠI dále uvádí, strategie Národního plánu výuky cizích jazyků si kladla za cíl zajištění dostatečného počtu učitelů cizích jazyků a jejich soustavné vzdělávání. Ze zprávy však vyplývá, že odborná kvalifikace pro výuku cizího jazyka (především angličtiny) na 1. i 2. stupni je obecně velmi nízká. Učitelů kvalifikovaných pro německý jazyk je paradoxně více především v ZŠ. Ovšem tito učitelé odborně kvalifikovaní k výuce němčiny přecházejí ze základních do středních škol, čímž se zhoršují personální podmínky pro výuku německého jazyka v ZŠ.

Německý jazyk je po angličtině druhým nejčastěji vyučovaným jazykem, ovšem počet škol vyučujících tento jazyk se v posledních třech letech snížil až o 16 %. Výuka němčiny poklesla ve prospěch angličtiny a dalších volitelných předmětů, mezi které další cizí jazyk patří. Tuto skutečnost potvrzuje i vyhodnocení dotazníků ohledně plánovaných změn v organizačním řádu jazykových soutěží Národního institutu dětí a mládeže z tohoto roku. NIDM musí v jazykových soutěžích řešit stále klesající počet účastníků soutěže v němčině, který může vést až ke zrušení okresních kol. Na druhou stranu musí reagovat na stále vyspělejší jazykové kompetence soutěžících v angličtině a dále na nový fenomén stoupajícího počtu žáků ZŠ, kteří se učí rusky.

Další zajímavou skutečností, kterou je nutné si uvědomit, je fakt, že přestože žáků učících se němčinu je výrazně méně než žáků učících se angličtinu, mají žáci učící se němčinu více příležitostí k výjezdům, příhraničním projektům a výměnným pobytům, mohou si tak vyzkoušet získané jazykové kompetence bezprostředně v praxi. Je to známka toho, že německý jazyk má ve výuce v českých školách své historické a regionální opodstatnění a že jsou zde jasné argumenty, proč by výuka němčiny měla být v českých školách nabízena a vyučována v plnohodnotné roli cizího jazyka (Hesová, 2011).

Žáci učící se cizí jazyk	2015/2016		2016/2017		2017/2018	
	Počet	Podíl	Počet	Podíl	Počet	Podíl
Celkem	392 554		391 426		390 479	
Anglický	381 614	97,2	381 614	97,6	381 899	97,8
Francouzský	22 967	5,9	21 625	5,5	20 148	5,2
Německý	158 311	40,3	160 101	40,9	160 940	41,2
Ruský	30 736	7,8	30 924	7,9	31 334	8,0
Španělský	22 213	5,7	22 118	5,7	22 896	5,9
Italský	452	0,1	474	0,1	454	0,1

Obrázek 3 Situace s výukou německého jazyka během posledních tří let (Dömischová, 2010)

U německého jazyka (podobně jako u ruštiny či španělštiny) dochází k mírnému vzrůstu, a to řádově o jedno procento.

Proč se tedy učit zrovna německý jazyk? Důvodů, proč umět německy, a výhod tohoto jazyka je hned několik:

Důležitý dorozumivací jazyk v Evropě

Kdo mluví německy, může bez problémů komunikovat přibližně se 100 000 000 Evropanů v jejich mateřském jazyce. Německy se totiž kromě Německa mluví také v Rakousku, Švýcarsku, Lichtenštejnsku a Lucembursku, ale i na severu Itálie a ve východních částech Belgie a Francie. Vedle ruštiny je němčina nejvíce používaným mateřským jazykem v Evropě a patří k deseti nejfrekventovanějším jazykům na světě.

Obchodní styk s Německem

Německo je téměř pro všechny evropské a mnohé mimoevropské země nejdůležitějším obchodním partnerem. Kdo mluví německy, zlepšuje své obchodní vztahy k partnerům třetí největší průmyslové země. V ekonomice mají znalosti němčiny velký význam, neboť jednání ve třetím jazyce mohou vést často k nedorozuměním a následným ztrátám.

Šance na trhu práce

Znalosti německého jazyka zvyšují možnosti uplatnění na trhu práce. Mnoho německých firem, zahraničních firem v Německu a firmy s úzkými ekonomickými vazbami s německy mluvícími zeměmi hledají spolupracovníky, kteří jsou kvalifikovaní v oblasti cizích jazyků. Specialisté se znalostí německého jazyka, ale také zahraniční studenti a vědci nacházejí mnoho zajímavých vzdělávacích studijních i pracovních příležitostí v rámci EU.

Turistika

Německo je zemí plnou kontrastů, objevit zde lze netušené krásy – ryzí přírodu, živá města a celou řadu historických pamětihodností, a to stejně jako jedinečné architektonické skvosty a fascinující muzea. Zároveň se zde nachází nespočet pohádkových hradů a romantických míst, aktuálně dokonce i 37 památek světového přírodního a kulturního dědictví UNESCO.

A mnoho dalšího: německá pohostinnost, výtečná gastronomie, četba v originále, německy mluvící osobnosti (Goethe, Nietzsche a Kafka, Mozart, Bach a Beethoven, Freud a Einstein) aj. (Gymnázium, Olomouc, Čajkovského 9, 2022).

1.4 Vícejazyčnost a revize RVP základního vzdělávání

Aktuálně (duben 2022) probíhá revize RVP. Bylo předloženo několik prvních návrhů na změnu, z nichž například vyplývá, že by mělo dojít ke zrušení povinného druhého cizího jazyka na základních školách.

Argumentace ministerstva školství podporující tento návrh zní:

„Výuka dalšího cizího jazyka některé žáky přetěžuje.“

Paní Andrášová (mluvčí svazu jazykářů) oponuje a udává, že jde o naprosto nelogický argument.

- Předpokládaná úroveň DCJ je velmi nízká, pouze A1. Jak k tomu přijdou žáci, kteří touží se cizím jazykům učit? Upozorňuji na to, že výuka povinně volitelného předmětu má úplně jinou dynamiku než výuka předmětu povinného, navíc je realizována v odpoledních hodinách, známka na vysvědčení je nedůležitá, nezapočítává se do průměru.

„Pro žáky, kteří mají problém i s prvním cizím jazykem, nebo dokonce se svým mateřským jazykem, ztrácí výuka dalšího cizího jazyka smysl.“

Paní Andrášová (mluvčí svazu jazykářů) oponuje následovně:

- Místo toho, abychom tyto žáky maximálně podporovali, jim dáváme najevo, že existují věci, které na rozdíl od ostatních nezvládnou.
- Nejde o to naučit žáky komunikovat, ale ukázat jim cestu, motivovat je, naučit je základním frázím.
- Příležitost setkat se někdy v životě s jiným jazykem než s angličtinou by se měla dostat všem dětem bez rozdílu intelektových schopností,
- Pro mnohé děti je angličtina daleko obtížnější než jiné jazyky.
- Vždy záleží na přístupu pedagoga.
- Jedná se o ryze účelový argument s cílem jazykovou výuku omezit.

„Výuka dalšího cizího jazyka postrádá pro některé žáky smysl, má negativní dopad na kognitivní vývoj žáků.“

Paní Andrášová zde oponuje následovně:

- Učení se cizím jazykům posiluje kognitivní výkony žáků – trénink paměti, krátkodobé a dlouhodobé pozornosti, rozvoj řeči, slovní zásoby, porozumění řeči, schopnosti verbálně se vyjadřovat, podporuje pojmové myšlení, abstraktní myšlení.
- Výuka cizích jazyků výrazně přispívá k lepšímu pochopení mateřského jazyka, ale i vlastní kultury.
- DCJ otevírá žákům cestu na zahraniční pracovní trhy (zedníci, kuchaři, zdravotní sestřičky atd.), při pobytu v zahraničí se žák necítí být úplně ztracen.
- Výuka DCJ rozšiřuje obzory, pomáhá navazovat mezilidské vztahy (Stanovisko Svazu germanistů ČR k aktuální diskusi o postavení dalšího cizího jazyka v RVP ZV – příspěvek do diskuse o revizích RVP ZV, ©2022.).

Můj návrh je určitě nerušit druhý cizí jazyk, ale více využívat možnosti propojování vzdělávacího obsahu napříč vzdělávacími obory a oblastmi. Ve větší míře využívat integrovanou výuku, tandemovou výuku, projekty. Pokud není dostatek kvalitních učitelů cizích jazyků, cestou zrušení druhého jazyka se situace nezlepší. Je však třeba zkoušet budoucím učitelům ukázat cestu a vychovat je pro jejich práci.

2 Raná výuka cizích jazyků

Raným začátkem se všechny zdroje využívají k tomu, aby se dětem v procesu osvojování cizího jazyka mohly poskytnout co nejlepší šance. K tomu patří emoční, tvůrčí, sociální, kognitivní a jazykový rozměr celkového dětského rozvoje. Vysokou měrou k tomu však také patří kompetence pro mezikulturní komunikaci. Dítě, které má zájem o různé kultury a je k nim vstřícné, se může později stát mluvčím mezi kulturami, kterého dnešní výuka cizích jazyků prohlašuje za svůj cíl. Žákova cizojazyčná kompetence se už nepoměřuje pouze podle jazykové kompetence rodilého mluvčího, ale podle jeho schopnosti zvládat rozmanité úkoly mezikulturní komunikace. Pro dětského žáka a pro ranou výuku cizího jazyka je nutné nabízet obsah a impulzy, na jejichž základě se může rozvíjet otevřenost a tolerance mezikulturního mluvčího. Rané setkání s cizím jazykem by mělo vzbudit zájem o jazyky, rozvíjet radost z jejich osvojování a „motivovat dítě k tomu, aby se dorozumělo i v jiném než vlastním jazyce“ (Widlok et al., 2010, s. 24).

Raná výuka má pro žáky na 1. stupni velký význam a přínos, ale i v tomto případě se musí myslet na konkrétní postupy a pravidla a dodržovat je:

- Výuka cizího jazyka by měla být svým obsahem, cíli a metodami přizpůsobena zkušenostem a předpokladům učební skupiny.
- Učitel by měl při stanovování a realizaci cílů, obsahu a metod raného osvojování cizího jazyka stále přihlížet k potřebám dítěte.
- Obsah a formy zjišťování úrovně znalostí by měly být přizpůsobeny dítěti a jak obsahově, tak i metodicky přihlížet k principům raného osvojování cizích jazyků.
- Na proces osvojování cizího jazyka u dětí by se mělo pohlížet v co nejužším kontextu s rozvojem mateřského jazyka.
- Aby se dostálo podmínkám kvalifikované výuky, mělo by učení probíhat pouze v prostorách, které svou velikostí a vybavením zaručují pro děti bezpečné prostředí, ve kterém lze učební procesy utvářet v souladu s dětskými potřebami a ve kterém není nijak ohroženo zdraví učících se dětí.
- Raný začátek osvojování cizího jazyka by se měl na jedné straně soustředit na rozvoj jazykových kompetencí, ale na druhé straně by měl také podporovat všeobecné, mezikulturní a učebně strategické schopnosti (Widlok et al., 2010).

2.1 Profesní znalostní základna učitele cizího jazyka

Výborné zvládnutí cizího jazyka není závislé pouze na tom, kdy se jej dítě začne učit, ale také na kvalitním jazykovém i pedagogickém vedení.

Rámec profesních kvalit učitele cizího jazyka vychází z Rámce profesních kvalit učitele. Z hlediska učitele cizích jazyků jde zejména o vědomosti a dovednosti, které se týkají konkrétních technologií ve výuce cizích jazyků. Znalosti vyučovaného oboru předpokládané u učitelů cizího jazyka tvoří poměrně rozsáhlou a komplexní oblast, která zahrnuje:

- komunikační kompetenci/znalost jazyka na vysoké úrovni pokročilosti (minimálně na úrovni C1 dle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky);
- znalosti o jazyce (učitel ovládá problematiku základních lingvistických disciplín, dokáže aplikovat poznatky ve své profesi, je schopen tvůrčím způsobem analyzovat různé typy textů, interpretovat je a využít při vytváření praktických cvičení pro výuku);
- znalost kultury (učitel je schopen interpretovat specifické vztahy mezi kulturou a jazykem a analyzovat vliv interkulturních faktorů na komunikaci mezi příslušníky různých kultur, je schopen posoudit dopad specifických sociokulturních faktorů, zejména předsudků, stereotypů, rasismu a xenofobie na současnou společnost);
- znalost literárních textů, které reprezentují základní tendence a fáze kultury daného jazyka (učitel je schopen kriticky zhodnotit text a zasadit jej do historického, kulturního a společenského kontextu, rozvíjet své čtenářské schopnosti a zájmy, využívat literaturu jako prostředek celoživotního vzdělávání i osobnostního rozvoje a používat vhodné literární texty ve výuce) (Klečková, et al., 2019, s. 8–9).

Základem Rámce profesních kvalit učitele cizího jazyka jsou také profesní činnosti. V těchto činnostech se projevují profesní oborové kompetence učitele chápané jako soubor profesních znalostí, dovedností, postojů, hodnot i osobnostních charakteristik. V Rámci profesních kvalit učitele cizího jazyka jsou vyjádřeny v podobě kritérií kvality (žádoucích znaků kvality dobré práce učitele) v následujících oblastech:

- Plánování výuky.
- Prostředí pro učení.
- Procesy vyučování a učení: interakce ve třídě.
- Hodnocení práce a výsledků učení žáků.

- Reflexe výuky.
- Rozvoj školy a spolupráce s kolegy.
- Spolupráce s rodiči, odbornou a širší veřejností.
- Profesionální rozvoj učitele.
- Umění žáky motivovat (Klečková, et al., 2019, s. 9).

3 Motivace

„Přistupuj k učení jen tehdy, byla-li u žáka silně podnícena chuť k jídlu.“ J. A. Komenský

Existuje celá řada teoretických přístupů k motivaci uplatňujících různé výkladové principy. Některé se více soustředí na obsahovou stránku člověka (to, co člověka motivuje) a jiné se spíše zajímají o procesuální stránku (jak procesy působí na chování člověka).

P. Pavelková chápe motivaci jako souhrn činitelů, které podněcují, energizují a řídí průběh chování člověka a jeho prožívání ve vztazích k okolnímu světu a k sobě samému (Lokša, Lokšová, 1999, s. 11).

3.1 Druhy motivace

Motivačními činiteli, které podněcují výkonnost žáka, mohou být:

1. Vnitřní motivace: poznávací potřeby a zájmy, potřeba výkonu, potřeby vyhnutí se neúspěchu a dosažení úspěchu, sociální potřeby, tj. potřeba pozitivního vztahu a potřeba prestiže.

Vnitřní motivace úzce souvisí s našimi potřebami, které často bývají spojeny vesměs s příjemnými pocity. Z vnitřní motivace také děláme ty činnosti, které pro nás sice nejsou atraktivní, ale o kterých jsme přesvědčení, že jsou pro nás potřebné, a především správné.

2. Vnější činitele: školní známky, odměna a trest, vztah žáka k jiným lidem či k vlastní budoucnosti a ke společnosti. Děti, u kterých převažuje vnitřní motivace, jsou samostatnější v myšlení a v rozhodování než ty, u nichž převažuje vnější motivace. Z vnější motivace děláme věci, abychom se vyhnuli nepříjemnostem, například pokud mají žáci strach ze špatných známek nebo pokud chtějí získat odměnu. Činnosti, které děláme jen z vnější motivace, děláme jen po dobu, dokud trvá hrozba nepříjemnosti či příslib odměny. Pomocí vnější motivace lze děti naučit různým dovednostem, otázkou však je, zda a jakým způsobem je v pozdějším věku využijí, když jejich osvojování bylo spojeno s emočními zážitky přinucením (Lokša, Lokšová, 1999, s. 18–21).

3.2 Podmínky motivace

Motivovanosti můžeme dosáhnout mnoha různými způsoby, aby motivovanost u dětí dobře fungovala, měly by se dodržovat čtyři podmínky:

SMYSLUPLNOST

Náš mozek je nastaven tak, že, pokud se má něčím vážně zabývat, potřebuje v tom vidět smysl, potřebuje dostat odpověď na otázky: „Proč je tohle tak důležité?“, „Kde se to dá využít?“. Všichni potřebujeme, aby věci dávaly smysl, a musíme vědět, že to, co se učíme, jsou věci využitelné v životě.

SPOLUPRÁCE

Člověk je tvor společenský a pracovat společně tam, kde to jde a kde to má smysl, uspokojuje jeho základní potřeby. V tomto případě posiluje vnitřní motivaci komunikace, vzájemná blízkost, pocit sounáležitosti či práce ve skupinách.

SVOBODNÁ VOLBA

Svobodná volba je možnost rozhodnout o tom, co dělat a jakým způsobem, kdy nebo s kým. Když nám dá někdo vybrat, dává nám najevo víru v naše schopnosti. Každé dítě je jiné, různým dětem vyhovuje jiná forma práce. Někteří lidé rádi pracují samostatně, jiným se lépe daří při práci ve dvojicích či skupině.

ZPĚTNÁ VAZBA

Informace o správném postupu nebo o výsledcích naší činnosti, o našem snažení a chování se významně podílejí na tom, zda budeme v činnosti nebo chování pokračovat. Dostatečná zpětná vazba nám napomáhá setrvat i u namáhavé či nezábavné činnosti (Metodická příručka, 2020).

V prvních ročnících mladšího školního věku převládá vnější motivace. Velký význam pro rozvíjení motivace žáků k učení prostřednictvím vnějších motivačních činitelů má motivační působení odměn a trestů. V procesu učení mají dvojí funkci (Hrabal, Man, Pavelková, 1989):

- informační,
- motivační.

3.3 Motivace na 1. stupni ZŠ

Učitel může adekvátním uplatňováním odměn a trestů ve vyučování ovlivňovat formování vztahu žáka k učení a školní práci vůbec. Musí se však vědět, s jakou frekvencí a intenzitou se mají používat, aby měly co největší účinek. Je víc než důležité věnovat pozornost činitelům, které mohou negativně ovlivnit školní výkon. Patří mezi ně zejména nuda a velmi závažný strach (Lokša, Lokšová, 1999, s. 21).

Vše je v rukách učitele, který musí umět pracovat s rozvahou. Na učiteli je, aby svým pedagogickým mistrovstvím, taktem a citlivým přístupem k jednotlivým žákům vyloučil možný záporný vliv strachu na dětský školní výkon a podpořil co nejlépe vnější, tím i vnitřní motivaci.

4 CLIL metoda

Metoda CLIL je výborná příležitost, jak ukázat žákům krásu německého jazyka. Vést hodiny a mluvit s žáky německy je možnost, aby sami viděli, slyšeli a uchopili šanci do svých rukou.

CLIL čili Content and Language Integrated Learning (obsahově a jazykově integrované vyučování) označuje ve svém nejširším smyslu výuku nejazykového předmětu s využitím cizího jazyka jako prostředku komunikace a pro sdílení vzdělávacího obsahu. CLIL představuje nový pedagogický přístup v celém vzdělávacím systému a v současné době je v České republice hnán snahou obohatit jazykové vyučování (Vojtková, Šmídová, Tejkalová, 2012, s. 8).

4.1 Podstata CLIL metody

Obsah nejazykového předmětu je rozvíjen za pomoci cizího jazyka a zároveň cizí jazyk slouží při zprostředkování daného vzdělávacího obsahu. Tento typ integrované výuky si stanovuje dva základní cíle – obsahový a jazykový, který je často doplňován třetím, jež definuje, které dovednosti a strategie budou rozvíjeny a jakým způsobem (Vojtková, Šmídová, Tejkalová, 2012, s. 8).

Učitel může využít celou škálu Bloomovy taxonomie cílů výuky přirozeným způsobem. Důraz je kladen na obsah, nikoliv na přesnost produkovaného jazyka. Vzdělávací obsah bývá často zprostředkován s využitím textů nebo materiálů, které byly vytvořeny autory pocházejícími z jiných kultur. Ve velké míře takový způsob výuky podněcuje nejrůznější formy kritického myšlení. CLIL podporuje jazykovou rozmanitost a má vliv na rozvoj a zvýšení kompetencí žáků a studentů cizích jazyků. Z teorie osvojování cizího jazyka víme, že důležitým faktorem je kvalita a kvantita jazyka, kterému jsou žáci vystaveni (Vojtková, Šmídová, Tejkalová, 2012, s. 14–15).

4.2 Principy CLIL metody

I když se zásady a principy efektivní výuky CLIL v pojetí různých autorů liší, v základních principech se shodují. Dualita cílů v CLIL se musí projevit jak při plánování výuky, tak při volbě a adaptaci materiálů, v průběhu hodiny i při hodnocení integrované výuky. Ze základních postupů při CLIL popsanych níže zřetelně vystupuje proměňující se role učitele v CLIL výuce.

Učitel má za cíl nikoliv předávat hotové poznatky v cizím jazyce, nýbrž **přenést těžiště hodiny na žáka a zejména:**

- motivovat žáky k učení, nabízet jim dostatek podnětů a usnadňovat práci v cizím jazyce,
- volit vhodné motivující materiály a přiměřené výukové strategie,
- přizpůsobit jazykovou náročnost znalostem žáků a náročnosti probírané látky,
- pomoci žákům strukturovat a osvojovat si nové poznatky a dovednosti,
- podporovat otevřenou a přátelskou atmosféru ve školní třídě,
- zařadit aktivizující metody výuky a různorodé formy práce, při kterých žáci spolupracují a komunikují,
- proměňovat výukové strategie a střídat vhodné formy prezentace, které zohlední rozdílné styly učení,
- maximálně využít předchozích zkušeností žáků, tyto zkušenosti aktivovat a propojit s novými poznatky nebo dovednostmi,
- chybu u žáků vnímat pozitivně a prezentovat ji jako příležitost k učení,
- vést žáky k reflexi vlastního rozvoje a zvolených metod řešení a učení se (Vojtková, Šmídová, Tejkalová, 2012, s. 21–22).

Existuje mnoho podob a možností, jak může být CLIL využit v různých vzdělávacích kontextech. Jeho podoby se liší podle požadavků jednotlivých nejazykových předmětů, podle jazykové úrovně žáků i učitelů, podle materiálního vybavení školy a podle časových možností, které výuka nabízí.

Při přípravě výuky formou CLIL je vhodné vycházet ze šesti základních **principů výuky**.

1. Mnohočetná integrace

Cizí jazyk podporuje poznávání a učení se nejazykovému předmětu, obsah nejazykového předmětu zprostředkovaný v cizím jazyce umožňuje rozvoj tohoto jazyka. K účinné integraci cizího jazyka a nejazykového předmětu je nezbytně nutné **využívat nové organizační a metodické postupy ve výuce**, které zahrnují mezipředmětové vztahy, projektové vyučování, nové formy práce vycházející jak z předmětové, tak z jazykové metodiky. Žáci by měli přemýšlet o tom, co jim integrace přináší a jak je obohacuje.

2. Příznivá pracovní atmosféra ve výuce

Žáci by měli **pracovat v tvořivé atmosféře**, kde se cení podněty a názory jednotlivců, kde jsou podporovány experimenty jak v jazyce, tak v nejazykovém předmětu, kde učitel i žáci usilují o to, aby každý mohl dosáhnout svého maximálního výkonu. Učitel postupně buduje kooperativní pracovní atmosféru, a to např. zvyšováním počtu kooperativních činností, diferenciací ve výuce a podporou autonomního učení žáků.

3. Autenticita výuky

Probíraná témata by měla být **smysluplná a měla by pokud možno souviset s každodenním životem žáků**. Mělo by se vycházet ze zájmu žáků a jejich existujících znalostí a dovedností, autenticita jazyka by měla být zajištěna výběrem jazykového materiálu a zdrojů tohoto materiálu (např. internet, odborníci ze studované oblasti, rodilí mluvčí cílového jazyka atd.).

4. Aktivní učení

Žáci by se měli **aktivně účastnit na vytváření obsahu**, jejich podíl na komunikaci ve výuce by měl převyšovat podíl učitele, organizace výuky by měla preferovat skupinovou nebo párovou práci, žáci by se měli naučit sebehodnocení, měli by reflektovat a analyzovat své učební strategie i použité postupy. Neměli by se obávat experimentů a originálních návrhů řešení, měli by se snažit otázkami dopracovat ke stanoveným cílům a výsledkům. Učitel by měl působit především jako facilitátor a moderátor, který pomáhá žákům vytvářet si své vlastní závěry pomocí správně formulovaných otázek a konstruktivní zpětné vazby.

5. Podpora výuky čili scaffolding (lešení)

I přes aktivní podíl žáků ve výuce je role učitele nezastupitelná. Poskytuje totiž **podporu, která slouží k tomu, aby si žáci osvojovali obsah a jazyk postupně a aby se necítili ztraceni v množství pojmů**, informací a složitých postupů. Učitel by měl používat různé výukové strategie (např. navazovat na už osvojené znalosti a dovednosti, vyučovaný obsah zasazovat do kontextu, který je žákům blízký, snažit se zprostředkovat obsah tak, aby oslovil žáky s různými učebními styly, využívat činnostní učení, podporovat kritické myšlení a kreativní přístup k řešení problémů) tak, aby co nejúčinněji zprostředkoval učení.

Učitel plánuje podpůrné strategie pro lepší pochopení obsahu, pro rozvoj jazyka (např. zvládnutí potřebné slovní zásoby – vytvořením slovníčků), pro rozvoj kognitivních dovedností (např. postupným zvyšováním náročnosti úloh) i pro kulturní rozměr výuky (např. upozorněním na možné kulturní rozdíly a jejich význam).

6. Spolupráce

Poslední princip se tolik nesoustředí na výuku samotnou, ale na **kontext**, který ji do velké míry ovlivňuje. **Kooperativní prostředí** ve výuce by mělo být modelováno i na úrovni školy. I zde by měli učitelé CLIL zaujmout aktivní postoj a měli by se snažit přispět k vytvoření podnětného pracovního prostředí. Dobrá výuka CLIL vyžaduje vysokou míru spolupráce všech učitelů ve škole, pozitivní a aktivní přístup vedení školy a informovanost a podporu rodičů. Je samozřejmé, že by žáci a rodiče měli být obeznámeni s důvody využití CLIL ve výuce, měli by být aktivně zapojeni i do rozhodovacího procesu a každá inovace a změna by měla s nimi být konzultována. Důležitá je také publicita a informovanost místní komunity a školských orgánů.

Všechny výše zmíněné principy musí mít na zřeteli každý učitel, který se aktivně podílí na výuce CLIL. Na rozdíl od jiných inovací ve výuce jednotlivých předmětů je však jasné, že integrační snahy v CLIL s sebou přinášejí i nové postupy v jeho zavádění. Pokud má výuka CLIL přinést očekávané výsledky, je žádoucí, aby se na zavádění CLIL podílela celá škola, ne pouze jednotliví učitelé (Vojtková, Šmídová, Tejkalová, 2012, s. 14–18).

4.3 Učební strategie žáka

Každý žák využívá určitý repertoár učebních strategií. Čím širší repertoár vhodných strategií využívá, tím efektivněji se učí. Překládáme přehled učebních strategií (nikoliv jako teoretický materiál, ale jako soubor doporučení pro efektivní integrovanou výuku: má-li totiž jazyk fungovat jako nástroj pro dosažení vzdělávacího obsahu, musí se žáci naučit tento nástroj používat efektivně). K tomu jim pomáhají různé strategie. Učitel by měl žáky s různými strategiemi seznamovat, rozvíjet je, sám je aktivně používat a demonstrovat a také na ně upozorňovat při závěrečné reflexi. Mezi učební strategie patří: strategie paměťová, kognitivní strategie, kompenzační strategie, metakognitivní strategie, afektivní strategie, sociální strategie (Vojtková, Šmídová, Tejkalová, 2012, s. 26).

4.4 Bloomova taxonomie

Termín taxonomie znamená systematicky uspořádaný soupis. V našem případě hovoříme o systematickém uspořádání kategorií vzdělávacích cílů. V této oblasti se nejčastěji hovoří o tzv. Bloomově taxonomii kognitivních cílů (VÁVRA, Jaroslav, 2011. Proč a k čemu taxonomie vzdělávacích cílů? [online]. © 2022), která se skládá ze šesti hierarchicky uspořádaných kategorií cílů. Mezi ně patří znalosti (zapamatování), porozumění, aplikace, analýza, syntéza a hodnotící posouzení.

Pro učitele CLIL je Bloomova taxonomie vzdělávacích cílů užitečnou pomůckou pro propojení kognitivní úrovně s rovinou jazykovou. Učitel CLIL by si měl v jednotlivých kategoriích slovesa seřadit podle jejich jazykové náročnosti, připraví si tak škálu aktivit, které mu umožní individualizovat výuku pro různě jazykově zdatné žáky. Například v rovině porozumění žák může zvládnutí cíle prokázat jak předvedením, tak přeformulováním nebo vysvětlením. Při zachování stejné kognitivní náročnosti je tak možné po různých žacích chtít různé výstupy (Vojtková, Šmídová, Tejkalová, 2012, s. 27).

Obrázek 4 Tabulka aktivních sloves Bloomovy taxonomie (Evet2edu, 2022)

5 Mezipředmětovost

Pokud se řekne mezipředmětovost, hned mi přijde na mysl slovo provázanost či propojenost. A přesně tato slova a tyto vztahy by měly být součástí vzdělávání žáků. Já sama (jako učitelka 1. stupně) se snažím držet tohoto módu. Vypustit žáky do světa s tím, že si odnáší schopnost propojovat poznatky z různých oborů, umí logicky myslet, umí poznatky dál aplikovat, kontrolovat si své znalosti. To je odměnou každému učiteli, který nevidí v danou chvíli pouze tu jednu vyučovací hodinu, ale naopak překládá učivo ve vzájemných souvislostech.

Klíčovým úkolem mezipředmětových vztahů je navazování na předchozí znalosti žáků, které byly získány v jiných vyučovacích předmětech, a odstranění tzv. „předmětové izolovanosti“, kdy žáci v jednom vyučovacím předmětu nedokážou analogicky navázat na poznatky získané v ostatních vyučovacích předmětech, projeví se tedy neznalost vztahů mezi učivem a jednotlivými předměty (Plch, 1987, s. 16).

Pedagogický slovník vysvětluje mezipředmětovost jako vazby mezi jednotlivými vyučovacími předměty přesahující předmětový rámec, podporující pochopení souvislostí dílčích obsahů, prostředek integrace obsahu vzdělávání (Průcha, Walterová, Mareš, 2013, s. 400).

V souvislosti s touto kapitolou je důležité zmínit našeho velkého pedagoga a teologa Jana Ámose Komenského, který mimo jiné také více rozpracoval základní didaktické principy, které povýšil na „zlaté pravidlo“ a zdůrazňoval smyslové vnímání při získávání poznatků. Za důležitou didaktickou zásadu považoval také princip systematičnosti, ze kterého mu vyplynul i v současnosti aktuální požadavek propojování probíraného učiva s dříve poznanou látkou nejen v rámci jednoho předmětu, ale i mezioborově (Zormanová, 2014, s. 14).

Zásada systematičnosti je označována také jako zásada soustavnosti. Podle této zásady musí na sebe probírané celky logicky navazovat, učivo musí vést od jednoduššího k složitějšímu, od známého k neznámému, od konkrétního k abstraktnímu, neboť je nezbytné, aby se postupně zvyšovaly nároky na žáky (Zormanová, 2014, s. 66).

5.1 Mezipředmětové vztahy v rámci RVP

Hlavním představitelem mezipředmětových vztahů jsou tzv. průřezová témata, která tvoří nedílnou a významnou součást systému základního vzdělávání a reprezentují okruhy aktuálních problémů současného světa. Průřezová témata představují důležitý formativní prvek základního vzdělávání, vytvářejí příležitosti pro individuální uplatnění žáků i pro jejich vzájemnou spolupráci a pomáhají rozvíjet osobnost žáka především v oblasti postojů a hodnot. Jejich rozsah a způsob realizace je stanoven ve školním vzdělávacím programu, tudíž konkrétní podobu jednotlivých průřezových témat a jejich využití v soustavě vyučovacích předmětů stanovuje sama škola (Soukupová a kol., 2020, s.10-12)

Průřezová témata jsou rozdělena podle svého zaměření na:

1. Osobnostní a sociální výchova = slouží k vedení žáků ke zdravému a zodpovědnému životu. Díky tomuto průřezovému tématu se u žáků rozvíjí sebeúcta, sebedůvěra, tolerance a schopnost přebírat zodpovědnost za své jednání v různých životních situacích.
2. Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech = vede žáky ke kritickému pohledu na globalizaci a globální problémy lidstva. Učitel směřuje žáky k poznání podstaty evropské integrace a uvědomění si pocitu evropanství.
3. Multikulturní výchova = cílem tohoto průřezového tématu je vést žáky k uvědomění si podstaty a hodnot své kultury, poznat i podstatu jiných kultur, a hlavně vést žáky k toleranci vůči jiným kulturám, jejich často odlišným hodnotám, tradicím.
4. Environmentální výchova = vede žáky k uvědomění si environmentálních problémů u nás i ve světě a k chování a jednání v souladu s ekologicky zodpovědným přístupem k tomu, aby žák žil v souladu s principy udržitelného rozvoje.
5. Mediální výchova = žák získává znalosti o vývoji médií od vynálezu knihtisku až do dnešní doby, je seznámen s prací v médiích. Žák po absolvování tohoto průřezového tématu umí používat různé multimediální prostředky a kriticky přistupuje k informacím získaným z médií (Zormanová, 2014, s. 77–78).

5.2 Mezipředmětové vztahy a integrovaná výuka

V obecném pojetí je integrovaná výuka zaměřena na propojování učiva jednotlivých předmětů, zabráňuje tak izolovanosti žakovských poznatků, utváří žakovu schopnost chápat nové poznatky a vědomosti v souvislostech, rozvíjí jeho schopnost analogického uvažování

a aplikace získaných poznatků i do běžného života. Komplexní pojetí žákova poznávání a učení umožňuje, aby se více rozvíjela žákova fantazie a obrazotvornost, v žácích je také pěstována schopnost kreativního a současně logického myšlení (Podroužek, 2002, s. 15).

Pojem integrovaná výuka označuje spojení učiva jednotlivých učebních předmětů nebo kognitivně blízkých vzdělávacích oblastí v jeden celek, kde se uplatňuje celá řada mezipředmětových vztahů (Hesová, 2011).

Smysl integrované výuky tkví v tom, že integrované vyučovací předměty záměrně propojují vzdělávací obsah několika oborů na základě tematické příbuznosti. Sjednocujícím prostředkem je nejen téma, ale i cíl výuky. „Integrované kurikulum je založeno především na multilaterálních vazbách v obsahu učiva, které umožňují poznání světa jako celku.“

Mezipředmětové vztahy se však stále významně uplatňují, zejména pokud dochází k propojení teorie a praxe (Podroužek, 2002, s. 11).

5.3 Možnosti integrace vzdělávacího obsahu

Integrující potenciál výuky cizích jazyků

V integraci výuky cizích jazyků s ostatními vzdělávacími oblastmi dominují dva přístupy: **zavádění metody CLIL** aplikující prvky cizojazyčného vyučování v nejazykových předmětech, nebo naopak **rozvíjení všestranné cizojazyčné komunikace** o tématech nejazykových předmětů na hodinách cizích jazyků. Prvky integrace odborných předmětů do výuky CJ nalezneme již v celé řadě učebnic CJ, a to ne pouze jako ilustrační či motivační složku (obrázky, fotografie), ale i uváděné cíleně v rámci výkladových textů a procesuálního aparátu (krátké odborné texty, podněty k vyhledávání mezipředmětových souvislostí, komplexní projektová zadání) (Soukupová a kol., 2020, s.10-12).

6 Praktická část

Tato část mojí práce se nazývá Inspiromat. Mým cílem je žáky motivovat a vzbudit v nich zájem o německý jazyk.

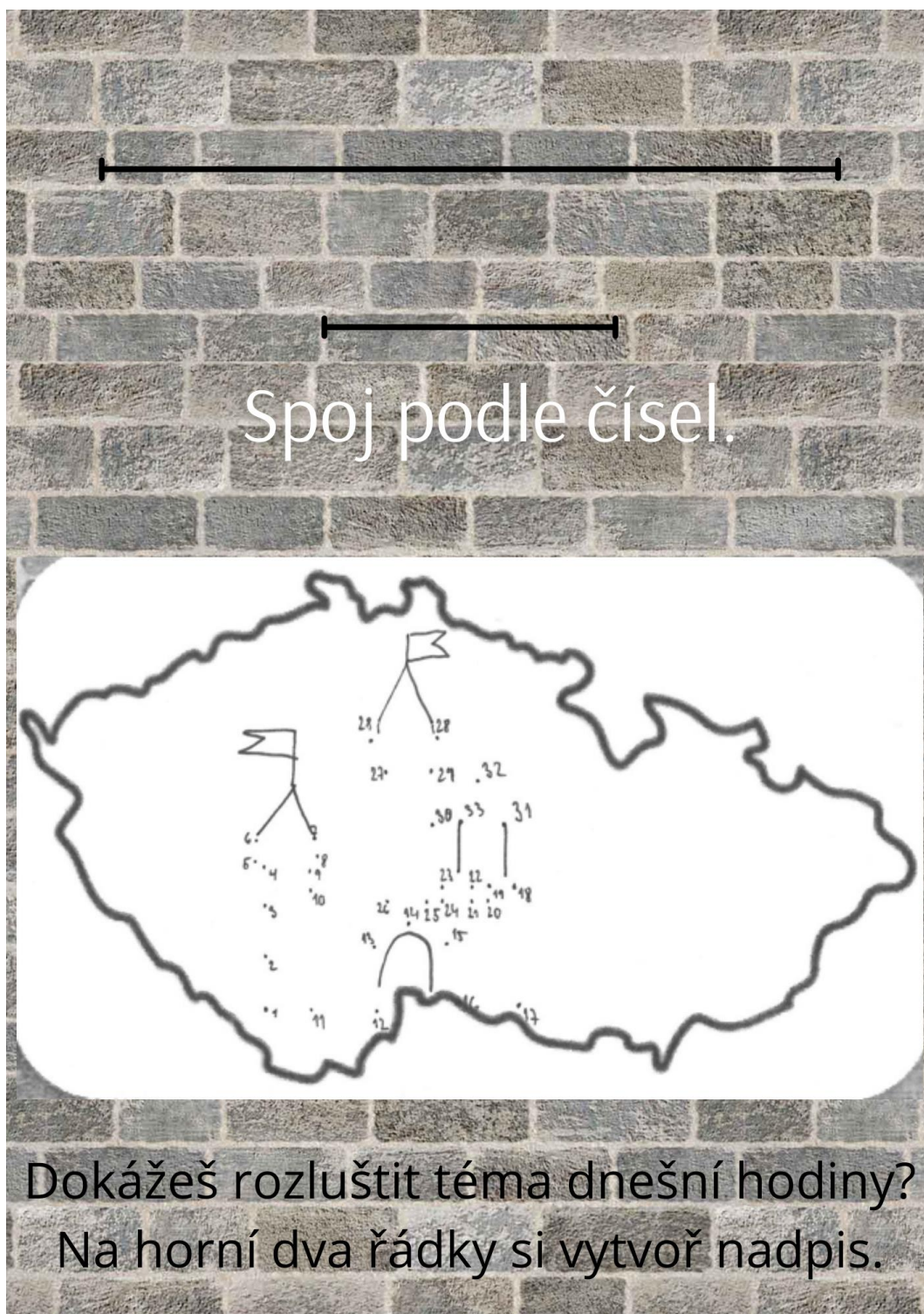
V této části se snažím o propojení německého jazyka se vzdělávacími oblastmi, které vychází z rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání. Nabízím aktivity určené k motivaci, aktivizaci žáků, k opakování slovní zásoby a gramatiky, aktivity, jež mají žáky vést k učení se ve vazbách a kontextu k ostatním předmětům, aktivity, které napomáhají žákům k instrumentalizaci zkušeností. Žáci pracují s autentickými materiály.

Ke každé z uvedených aktivit byl současně připraven i metodický popis, který zajistí bezproblémovou realizaci aktivity v rámci zvolené vyučovací jednotky. Obsahuje očekávané výstupy, pomůcky, časovou dotaci, jazykovou úroveň a postup. Jeho nedílnou součástí je také správné řešení, které je uvedeno v příloze diplomové práce.

Raná výuka probíhá již na 1. stupni ZŠ. Na některých školách od 1. třídy, na jiných zase od 3. třídy, jak je to stanové v RVP. Na většině škol začínají žáci s anglickým jazykem, který převažuje na pozici prvního cizího jazyka. Věřím tomu, že nejen já mám k německému jazyku blízko, pro některé kolegy tak bude moje práce inspirací či motivací do vyučovacích hodin, a to i kdyby jen formou například mimoškolních aktivit, jako je třeba německý kroužek.

6.1 Člověk a jeho svět

6.1.1 Hradý a zámky

Obrázek 5 Hradý a zámky (zdroj: vlastní)

Touto aktivitou si žáci připomenou nejznámější zámky a hradý ležící na území České republiky.

Očekávaný výstup: Žák se umí orientovat na mapě.

Žák určí slovní druh.

Žák označí slovní druh ve větě.

Žák s rozmyslem doplní i/y ve VS a po tvrdých a měkkých souhláskách.

Ročník: 4. třída, 5. třída

Pomůcky: mapa, list papíru, psací potřeby, hrací plán, hrací figurka, kostka, kartičky s úkoly, sešit s výpisky, kniha/encyklopedie

Časová dotace: 15–20 minut

Jazyková úroveň: A1

Náročnost na přípravu: ★★★★★

Německá slovíčka: hrad, zámek

Pokyny k práci:

- a. žáci se rozdělí do dvojic, každá dvojice dostane hrací plán, figurku a hrací kostku,
- b. první hráč postoupí na hracím plánu o tolik políček, kolik ukázala kostka po hoďu,
- c. v případě, že hráč stoupne na symbol hradu/zámku, vezme si z určeného místa (školní lavice, zadní část třídy, učitelský stůl) symbol se stejným číslem a přečte si indicii, která vede k uhodnutí názvu hradu/zámku. Pokud si hráč není jistý nebo název nezná, vezme si trestný úkol a po jeho splnění si může odkrýt název,
- d. pokud se stane, že hráč hrad/zámek označí špatně, existují různé varianty, rozhoduje vyučující – například hráč jedno kolo nehraje, vezme si trestný úkol, musí udělat pohybovou aktivitu,
- e. pokud se hráči potkají na jednom poli s druhým hráčem, je na učiteli, který rozhodne, zda hra bude na principu vyhazování nebo tam mohou stát spolu oba hráči současně,
- f. vyhrává hráč, který dojde první do cíle,
- g. na závěr proběhne vyhodnocení formou kontroly na interaktivní tabuli. Učitel může promítnout herní plán na IT, využít kartičky ze hry a společně se žáky připnout magnetem hrad/zámek na správné místo.

Učitel musí mít před aktivitou připravené (příloha č. 1):

Herní plán, karty s obrázkem a popisem, vytištěné a nastříhané úkoly, které žák musí plnit při nepoznání hradu/zámku, správné odpovědi.

Obrázek 6 – Hrady a zámky (zdroj: vlastní)

Obrázek 7 - Hrady a zámky (zdroj: vlastní)

6.1.2 Kdo/co jsem?

Touto aktivitou si žáci připomenou známá města ležící na území České republiky a zajímavosti o nich, zároveň si procvičí znalosti získané v předmětech český jazyk a matematika.

Očekávaný výstup: Žák se umí orientovat na mapě.

Žák vyhledává města/obce/informace na mapě.

Žák určí světové strany.

Ročník: 4. třída, 5. třída

Pomůcky: mapa, pomocný sešit, psací potřeby, mazací fix, pravítko, třídní tablet, kartičky s úkoly

Časová dotace: 15 minut

Jazyková úroveň: A1

Náročnost na přípravu: ★★

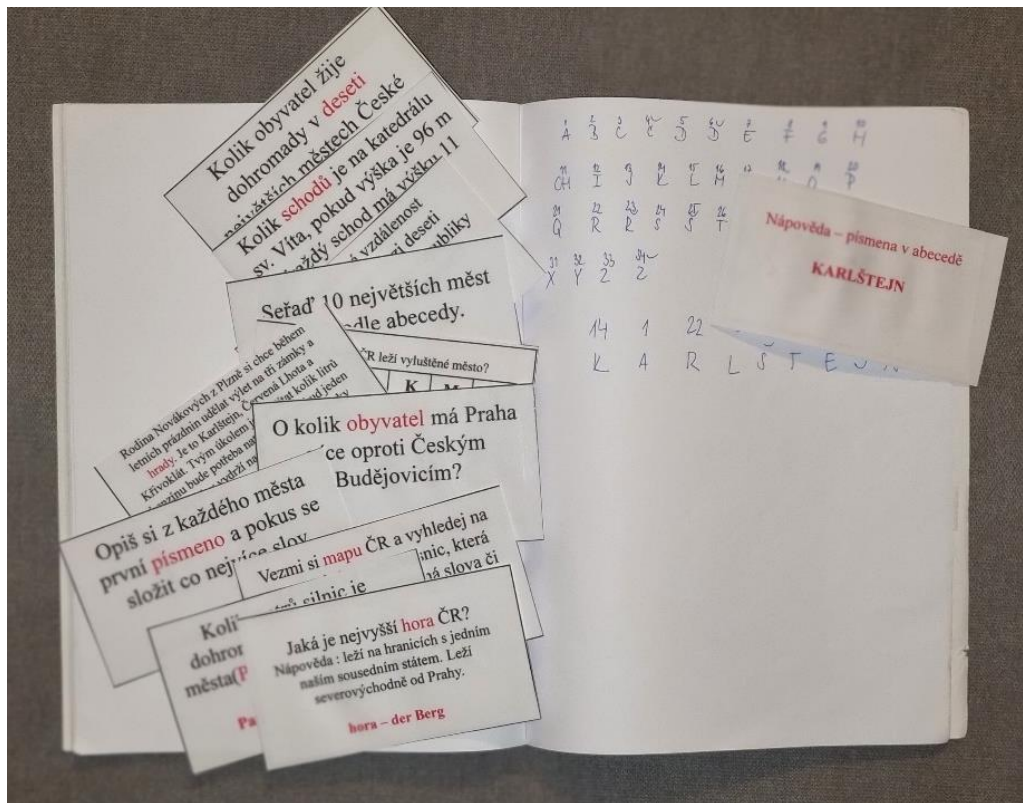
Německá slovíčka: hrad, zámek, různé

Pokyny k práci:

- a. vyučující má připravený soubor karet, které jsou ideálně zalaminované, aby na ně žáci mohli mazacím fixem psát,
- b. na každé lavici je otevřený atlas, papír na potřebné poznámky nebo výpočty, pravítko, psací potřeby,
- c. žák si vylosuje jednu kartu,
- d. princip aktivity tkví v tom, že si žák přečte úkol, pokusí se ho splnit a po splnění si správnost ověří z druhé strany karty,
- e. čas, který žák bude mít na vypracování, je na uvážení učitele,
- f. po uplynutí času, učitel řekne: „Škatulata, škatulata, hýbejte se na jiné místo, teď!“, žáci si vyberou libovolné jiné místo a opět začnou pracovat na vyplnění karty.

Učitel/ka musí mít před aktivitou připravené (příloha č. 2):

Karty s úkoly (doporučuji vytisknout oboustranně, aby se ušetřil čas i práce slepením správných odpovědí na druhou stranu, velikost karet je už na každém).

Obrázek 8 – Kdo/ co jsem? (zdroj: vlastní)

6.1.3 Pexeso (hrady a zámky)

Učitel/ka musí mít před aktivitou připravené (příloha č. 2):

Pexesové karty (pro jejich delší životnost a opakování je dobré si karty zalaminovat). Také je dobré pexeso vytisknout oboustranně, aby se zabránilo průhlednosti obrázků.

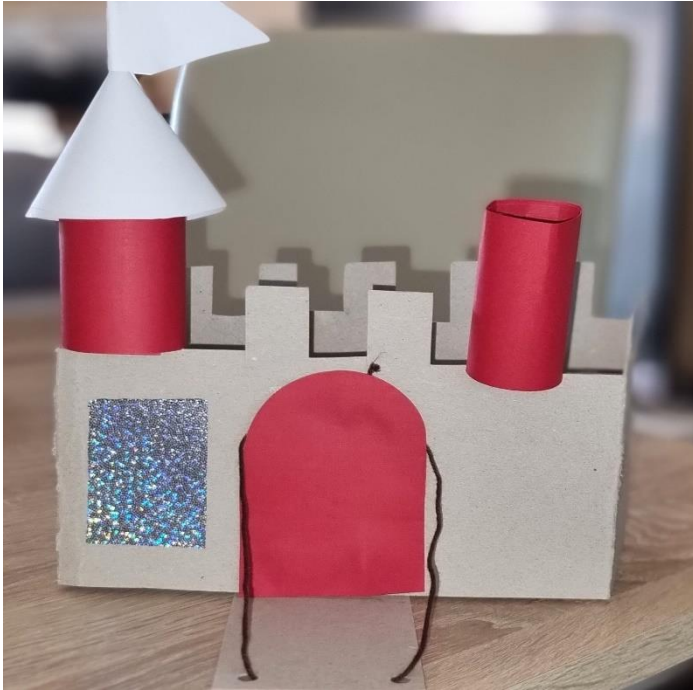
- a. Hra pexeso: žáci hrají hru ve dvojicích. Od učitele dostanou zalaminované pexesové karty, které se skládají z obrázku a názvu hradu/zámku. Úkolem žáka je nasbírat co nejvíce dvojic.
- b. Živé pexeso: obměna karetní hry pexeso. Dvojice hadačů jdou za dveře. Zbylí žáci se promíchají a určí si hrad nebo zámek, který budou prezentovat. Pro lepší zapamatování si název mohou napsat na papír. Dvojice, která přijde do třídy, začne jmenovitě vyvolávat dvojice žáků. Jejich úkolem je hlasitě říct název jejich vybraného hradu a zámku. Pokud se hadač trefí, pexesová dvojice se zvedne a jde si stopnout ke svému hadači. Vyhrává hadač s větším počtem pexes.

Obrázek 9 – Pexeso (zdroj: vlastní)

6.1.4 Vlajka mého hradu

Každý žák si buď losem, nebo dle svého uvážení vybere hrad/zámek a může se pokusit vymyslet erb či vlajku, jež by hrad/zámek prezentovaly. Zároveň může být hrad/zámek nositelem jejich příjmení (například rod Paulů). Všechny obrázky/díla budou vystavené pod názvem – Můj dům, můj das Berg.

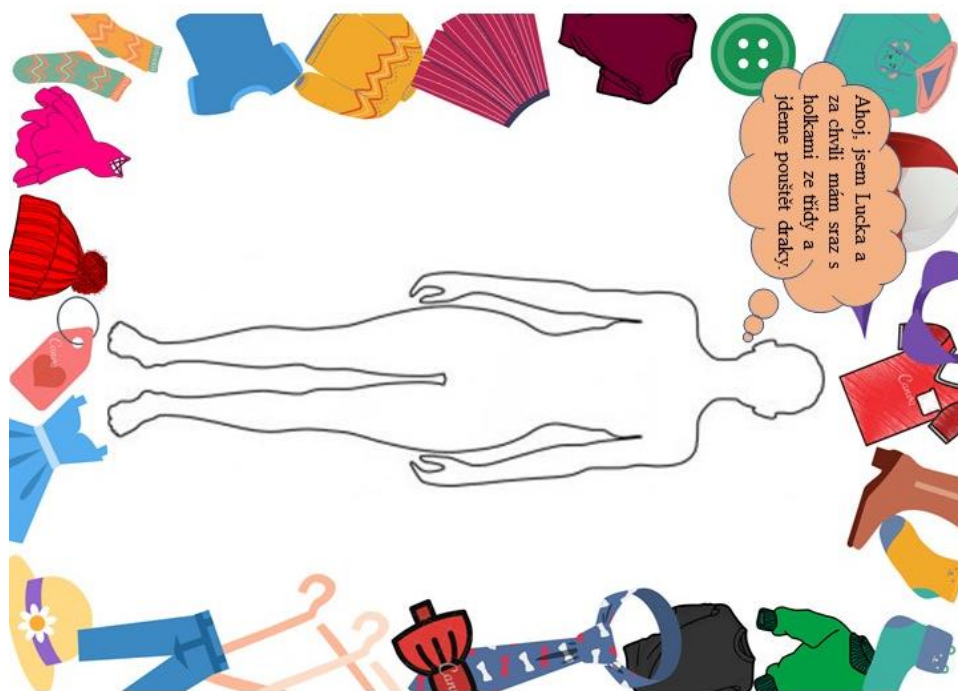

Obrázek 10 - Hradý a zámky (zdroj: vlastní)

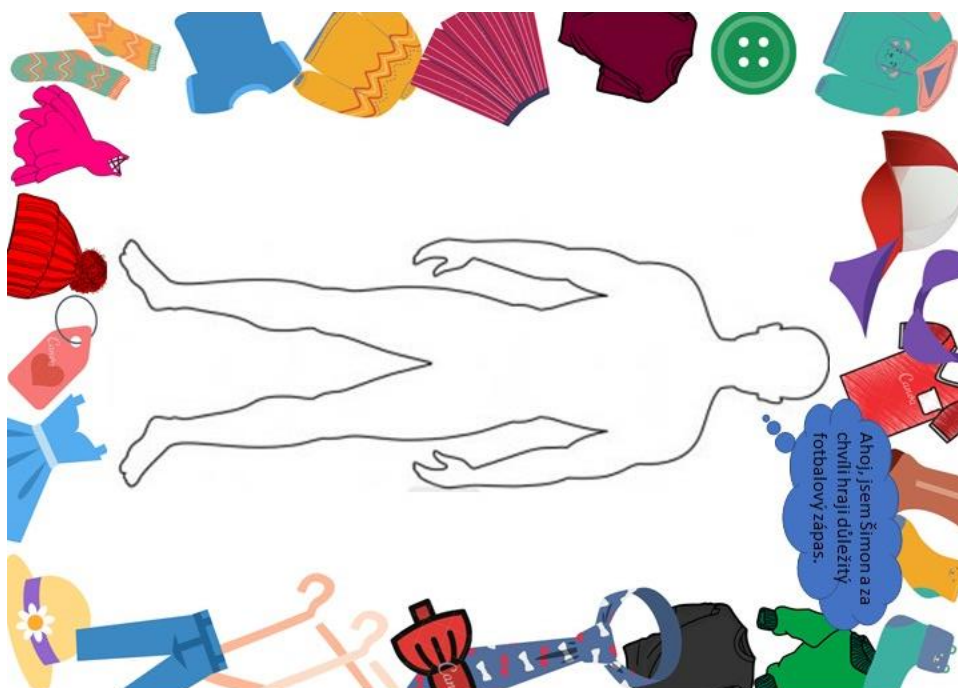

Obrázek 11 - Hradý a zámky (zdroj: vlastní)

6.1.5 Módní návrhář

Obrázek 12 – Módní návrhář (zdroj: vlastní)

Obrázek 13 – Módní návrhář (zdroj: vlastní)

Metodický list pro učitele

Očekávaný výstup: Žák si upevní své znalosti o ročním období.

Ročník: 1. třída, 2. třída

Pomůcky: obrázek dětské postavy, hrací kostka, karty s oblečením

Časová dotace: 10 minut

Jazyková úroveň: A1

Náročnost na přípravu:

Německá slovíčka: různé druhy oblečení, počasí

Touto aktivitou si žáci připomenou, jaká jsou roční období a jaké oblečení v daném počasí/období nosit.

Pokyny k práci:

Před zahájením dílčích činností musí paní učitelka rozdat žákům pracovní listy, které vyplní společnými silami. Mohly by být také promítnuty na IT a společně by pak mohli žáci dokreslovat oblečení.

- a. paní učitelka/pan učitel má připravené obrázky (postavy, různé druhy oblečení, papírová kostka),
- b. celá třída se usadí do kruhu,
- c. uvnitř kruhu jsou rozmístěné obrázky s oblečením a zároveň postavy chlapce a dívky,
- d. úkolem každého je hodit kostkou a podle symbolu, který padne, vybrat oblečení, jež by si děti oblékaly do daného počasí,
- e. v případě, že by obrázky s oblečením došly, jsou připravené prázdné kartičky k dokreslení,
- f. je také možné zvolit aktivitu na procvičení paměti. Každý žák řekne větu: „S sebou na dovolenou bych si do kufru sbalil například kraťasy.“. Žák, který sedí po jeho levici větu zopakuje i s oblečením a přidá svůj kousek oblečení, to pokračuje až k poslednímu žákovi.

Učitel musí mít před aktivitou připravené (příloha č. 4):

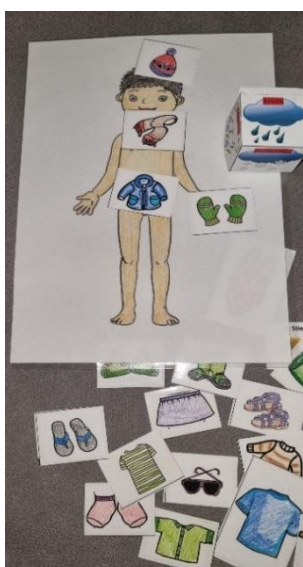
Obrázky postav (zalaminované), hrací kostka (na čtvrtku, potřeba slepit), kartičky s oblečením (zalaminované).

Obrázek 14 – Módní návrhář (zdroj: vlastní)

Obrázek 15 – Módní návrhář (zdroj: vlastní)

Obrázek 16 – Módní návrhář (zdroj: vlastní)

6.1.6 Čtyři roční období

Touto aktivitou si žáci připomenou, jaká jsou roční období a jaké oblečení je vhodné do daného počasí/období.

Očekávaný výstup: Žák si upevní své poznatky o ročním období.

Žák rozliší pojmy hodina/den/týden/měsíc aj.

Žák správně doplní i/y po tvrdých a měkkých souhláskách.

Ročník: 2. ročník, 3. ročník

Pomůcky: obrázek postavy, obrázky ročního období, kartičky s oblečením

Časová dotace: 10 minut

Jazyková úroveň: A1

Náročnost na přípravu:

Německá slovíčka: oblečení, roční období

Před aktivitami, které jsou rozepsané níže, je potřeba žákům rozdat pracovní listy a nechat je splnit zadání. Dále se může navázat rozhovorem (např. otázky: Jaké je asi roční období? Jaké oblečení jsi mu namaloval?). Pracovní list je opět k založení do proučkových desek.

Pokyny k práci:

- a. vyučující má připravené obrázky (roční období, různé druhy oblečení), které rozmístí po třídě,
- b. záleží na paní učitelce / panu učiteli, zda chce nechat děti pracovat samostatně nebo například ve dvojicích, každý žák či každá lavice dostane papír s ročním obdobím,
- c. úkolem je v časovém limitu (například 1 minuta) chodit po třídě a najít co nejvíce druhů oblečení, každý žák nosí oblečení na stůl vždy po jednom kusu (je možné zvolit variantu, kdy chodí jeden žák pro kartičky a druhý poté rozřazuje),
- d. jakmile skončí časový limit, žáci dostanou další minutu na to, aby rozřadili oblečení do správného ročního období,
- e. po skončení času si společně v lavici nebo jeden druhému zkontrolují, zda umístili oblečení správně,
- f. na každé kartičce s oblečením je ze zadní strany nakreslený správný symbol,

- g. složitější alternace: v každém rohu třídy je připravený velký arch papíru, na kterém je obkreslená postava jakéhokoliv žáka ze třídy. Třída se rozdělí na čtyři skupiny (symboly jara, léta, podzimu, zimy). Úkolem každé skupiny je obléct (nakreslit) postavu do oblečení, které se v daném období nosí, a popsat ho (německá slovíčka).

Učitel musí mít před aktivitou připravené (příloha č. 3):

Kartičky s oblečením (zalaminované a rozstříhané), karty s ročním obdobím (zalaminované a rozstříhané).

Obrázek 17 – Módní návrhář (zdroj: vlastní)

6.1.7 Pexeso (roční období)

Touto aktivitou si žáci procvičí měsíce v roce.

Očekávaný výstup: Žák si upevní své znalosti o ročním období.

Žák vyjmenuje měsíce v roce.

Ročník: 2. třída, 3. třída

Pomůcky: pexeso

Časová dotace: 5–7 minut

Jazyková úroveň: A1

Náročnost na přípravu: ★★

Německá slovíčka: měsíce v roce

Pokyny k práci:

- vyučující si předem připraví pexeso podle počtu žáků ve třídě a připomene stručně pravidla,
- tato aktivita slouží spíše jako krátká rozcvička na začátek hodiny.

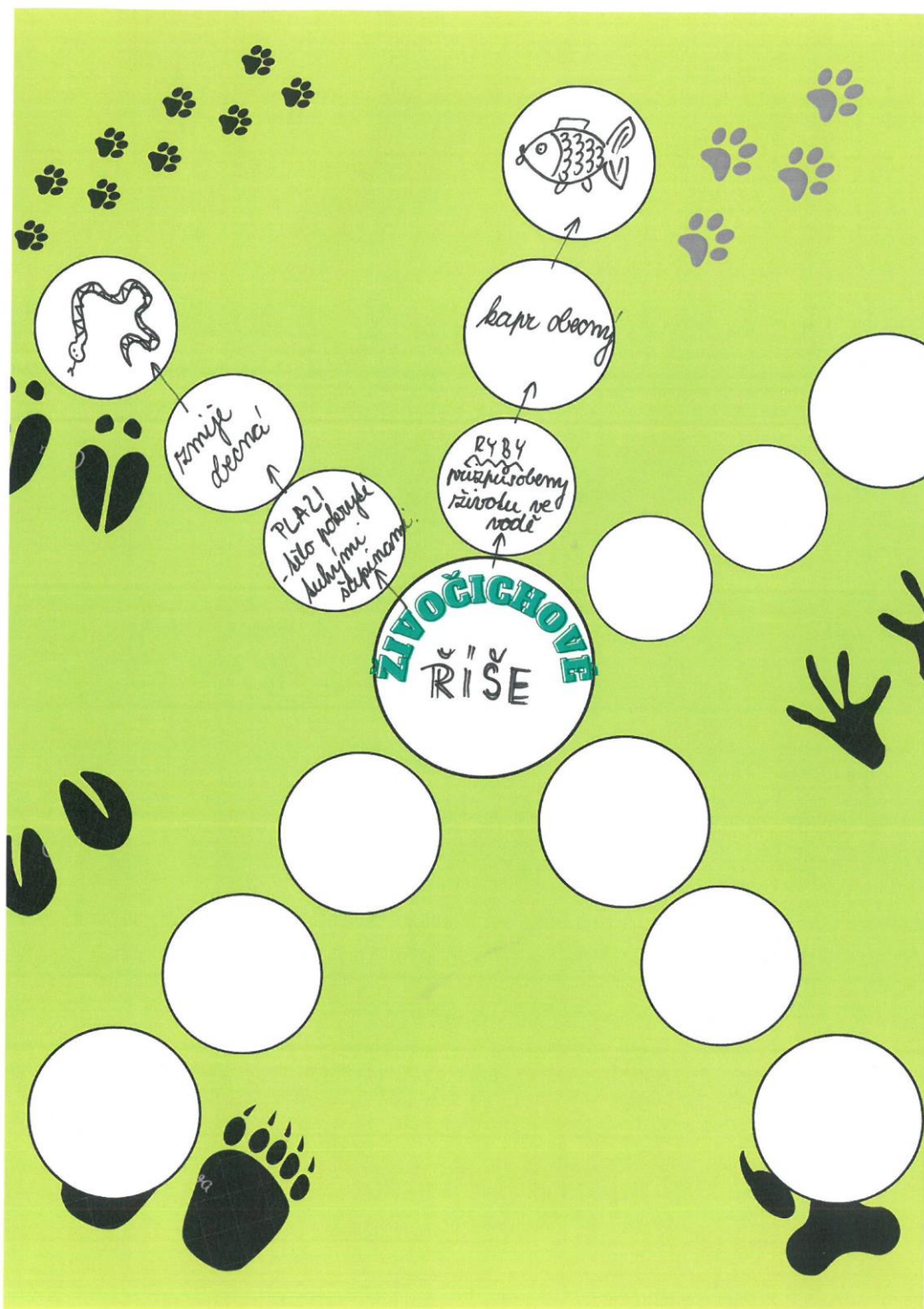
Učitel/ka musí mít před aktivitou připravené (příloha č. 4):

Pexesové karty (doporučuji zalaminovat a vytisknout na barevný papír).

Obrázek 18 - Módní návrhář (zdroj: vlastní)

6.1.8 Myšlenková mapa (živočichové)

Obrázek 19 – Myšlenková mapa (zdroj: vlastní)

Metodický průvodce pro učitele

Níže jsou připravené aktivity, které zábavnou a hravou formou upevní učivo patřící do vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět – očekávaný výstup: živá příroda (zástupci obratlovců).

Očekávaný výstup: Žák charakterizuje říši živočichů

Žák chápe podmínky života živočichů (prostředí, potravu aj.).

Ročník: 4. třída, 5. třída

Pomůcky: pracovní list (myšlenková mapa)

Časová dotace: 15 minut

Jazyková úroveň: A1

Náročnost na přípravu: ★★ ★

Německá slovíčka: ryby, ptáci, plazi, obojživelníci, savci

Pokyny k práci:

Před zahájením níže uvedených dílčích aktivit na procvičení učiva si každý žák vyplní pracovní list (myšlenkovou mapu), který si založí do svých prvoukových desek.

- a. žák určí třídu a připíše stručnou charakteristiku,
- b. dopíše zástupce,
- c. nakreslí ho.

6.1.9 AZ-kvíz

Očekávaný výstup: Žák rozpozná ptáky stěhovavé a stálé.

Žák rozpozná ryby sladkovodní a mořské.

Žák chápe podmínky života živočichů (prostředí, potravu aj.).

Ročník: 4. třída, 5. třída

Pomůcky: AZ-kvíz, kartičky se skupinami živočichů, barevně rozřazené skupiny, výsledky

Časová dotace: 15 minut

Jazyková úroveň: A1

Náročnost na přípravu:

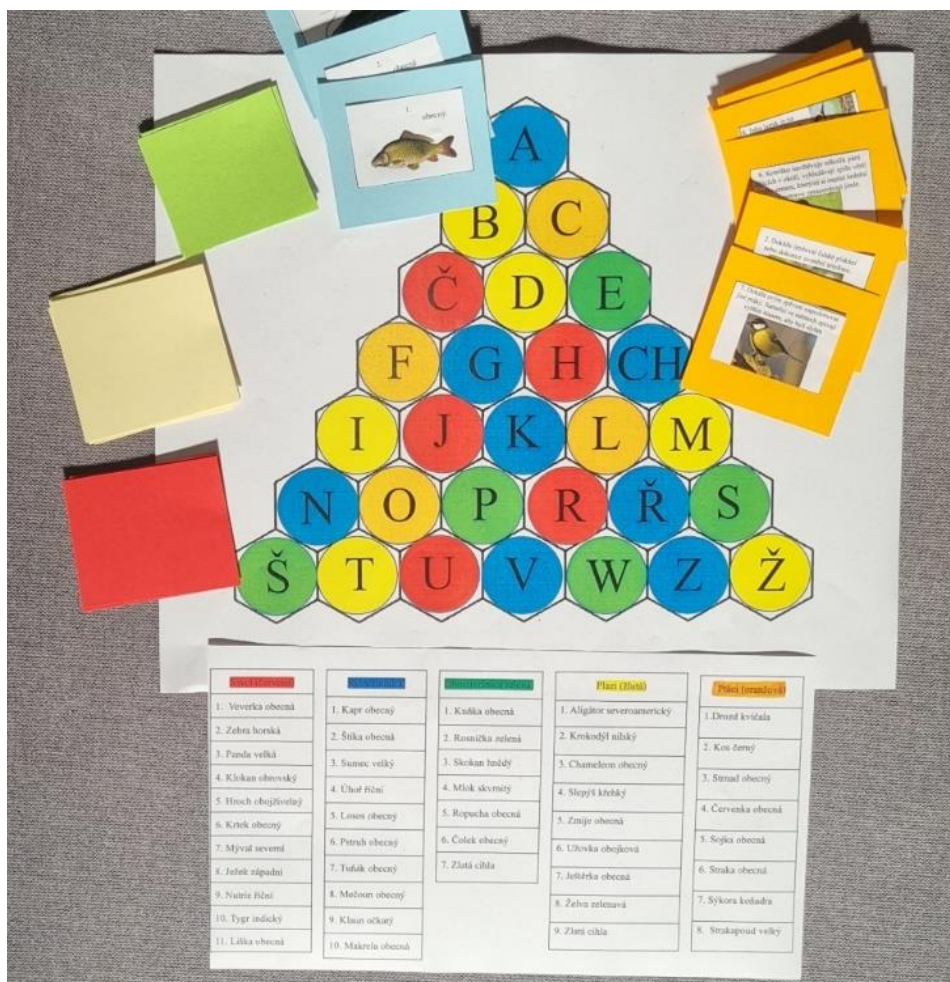
Německá slovíčka: ryby, ptáci, plazi, obojživelníci, savci

Pokyny k práci:

- a. vyučující si předem vytiskne všechny barevné kartičky i s popisem rozřazení živočichů do tříd,
- b. herní plán je možné překreslit na tabuli nebo promítnout na IT, zároveň žákům učitel odkryje, jaká barva zastupuje danou skupinu živočichů,
- c. učitel rozdělí třídu na dvě skupiny,
- d. pravidla jsou jednoduchá: pod každou barvou je schovaná otázka/úkol, na otázku/úkol vždy odpovídá vybraný zástupce ze skupiny, pokud odpoví správně, žák si může vzít kartičku a vybrané pole přeškrtnout, pokud neodpoví správně, může na otázku odpovědět soupeř, když otázka není zodpovězena, políčko zůstává volné a karta se vrací do hry,
- e. hru je možné udělat v rámci soutěže nebo jen pouze jako procvičování, kde není vítěz a ani poražený, nezodpovězené otázky si může zodpovědět celá třída už jako jeden tým.

Učitel/ka musí mít před aktivitou připravené (příloha č. 6, varianta 1):

AZ-kvíz (promítnout na IT nebo například překreslit na tabuli), vytisknout a nastříhat kartičky s jednotlivými zástupci skupin (pozor, aby se kartičky nepromíchaly), vytištěný papír s výsledky.

Obrázek 20 – AZ – kvíz (zdroj: vlastní)

6.1.10 Hra Jenga I.

Očekávaný výstup: Žák rozpozná ptáky stěhovavé a stálé.

Žák rozpozná ryby sladkovodní a mořské.

Žák chápe podmínky života živočichů (prostředí, potravu aj.).

Ročník: 4. třída, 5. třída

Pomůcky: hra Jenga, kartičky se skupinami živočichů, barevně rozřazené skupiny, výsledky

Časová dotace: 15 minut

Jazyková úroveň: A1

Náročnost na přípravu:

Německá slovíčka: ryby, ptáci, plazi, obojživelníci, savci

Pokyny k práci:

- a. vyučující opět třídu rozdělí na dvě skupiny,
- b. v tomto případě je učitel v roli moderátora a rozhodčího,
- c. úkolem skupiny je vybrat zástupce, který bude vybírat soutěžící, jak jdou za sebou, a v případě potřeby diskutovat s učitelem,
- d. uprostřed kruhu je postavená hra Jenga, která má každý dílek označený jednou z barev (červená, modrá, zelená, žlutá, oranžová), skupiny se střídají a mají za úkol co nejšetrnějším způsobem vytáhnout díl hry, podle barvy, která je na dílu znázorněná, jde stejný žák k učiteli a vylosuje si úkol z dané hromádky, otázku přečte nahlas, ale na její odpověď se může během chvíle poradit s týmem, časový limit stanoví učitel,
- e. pokud je odpověď správná, dílek si nechají, pokud ne, dílek musí uložit navrch věže, v případě, že stavba spadne, prohrává skupina, která pád zapříčinila, možností také je ve hře pokračovat ze zbylých dílků, záleží opět na učiteli,
- f. také je možnost obě varianty hrát jednodušeji, a to tak, že barvu si žáci losují papírkem nebo například z lékařských špachtlí.

Učitel/ka musí mít před aktivitou připravené (příloha č. 6, varianta 2):

Hra Jenga (dřevěné dílky), vytisknuté a nastříhané kartičky s jednotlivými zástupci skupin (pozor, aby se kartičky nepromíchaly), vytištěný papír s výsledky, barevně vytištěné zástupce skupin (pro děti).

Obrázek 21 – hra Jenga (zdroj: vlastní)

6.1.11 Hra Jenga II. (cesta)

Pokyny k práci:

- tato hra je postavená na principu spolupráce,
- opět platí, že barvy zastupují třídy živočichů, žáci by tyto informace měli mít na očích,
- žáci sedí v kruhu a paní učitelka má před sebou smíchanou hromádku karet s otázkami a úkoly,
- aby se týmu podařilo postavit co nejdelší cestu, musí jeden po druhém zodpovědět správně co nejvíce otázek,
- za každou správnou odpověď žák umístí dílek (poloha nastojato blízko sobě), musí si dávat záležet a být opatrný a trpělivý, aby práci spolužáků nezbořil.

Učitel/ka musí mít před aktivitou připravené (příloha č. 6, varianta 2):

Hra Jenga (dřevěné dílky), vytisknuté a nastříhané kartičky s jednotlivými zástupci skupin (pozor, aby se kartičky nepromíchaly), vytištěný papír s výsledky, barevně vytištěné zástupce skupin (pro děti).

Obrázek 22 – Hra Jenga (zdroj: vlastní)

6.2 Umění a kultura

6.2.1 Dirigent (hra na tělo)

The image shows a musical notation exercise for a body game. It consists of two staves of music. The notes are represented by colored circles: blue, red, green, and yellow. A legend below the staves explains the colors: a blue circle for 'dupnutí' (clapping), a red circle for 'tlesknutí' (clapping), a green circle for 'bouchnutí do stolu' (knocking on the table), and a yellow circle for 'hvízdnutí' (whistling). Below the legend, there are two rows of illustrations. The first row shows a dog running, a dog jumping, and a hunter in a forest. The second row shows a hunter, a family with a dog, a dog with question marks, and a dog running at sunset. Below the illustrations, the text 'pes – der Hund' and 'myslivec - der Jägermann' is written.

● dupnutí
● tlesknutí
● bouchnutí do stolu
● hvízdnutí

pes – der Hund myslivec - der Jägermann

Obrázek 23 – Dirigent (zdroj: vlastní)

Metodický průvodce pro učitele

Očekávaný výstup: Žák rytmizuje a melodizuje jednoduché texty.

Žák reaguje pohybem na tempové a rytmické změny.

Ročník: 1. ročník

Pomůcky: hudební nástroje, interaktivní tabule, doplňující obrázky k písni

Časová dotace: 10 minut

Jazyková úroveň: A1

Náročnost na přípravu: ★★

Německá slovíčka: pes, myslivec

Pokyny k práci:

- a. paní učitelka/pan učitel má pro každého žáka připravený pracovní list, který si následně založí do hudebních desek,
- b. v první řadě bych doporučila začít vyučovací hodinu aktivitou, kdy PU bude předvádět nějaký zvuk a žáci vše budou opakovat,
- c. na tabuli se promítne první část úkolu, společně si vyzkouší každý zvuk, který se v notovém zápisu nachází,
- d. postupně se ze zvuků stane celek, který bude mít nějaký rytmus, pravidelnost, plynulost,
- e. dalším úkolem bude zkusit poznat, o jakou píseň se jedná, je možné, že to bude těžké, proto jsou jako pomocníci připravené obrázky vystihující text,
- f. je také možné vymyslet vlastní píseň / vlastní hudební doprovod.

Učitel musí mít před aktivitou připravené (příloha č. 7):

Kartičky se slovy písně (zalamované a rozstříhané).

6.2.2 Umění a kultura – míchání barev

Výtvarná výchova

M	A	L	E	R	Z	H	K	O	L	N	A	SP
W	J	U	Z	H	M	U	S	E	U	M	R	A
A	K	E	Y	E	Z	O	L	J	Y	M	J	S
S	M	M	L	E	S	N	I	P	E	U	Q	T
S	J	Y	E	A	K	B	O	C	T	B	L	E
E	I	E	B	C	S	T	I	F	T	X	L	L
R	Y	N	R	C	A	M	R	B	E	L	Y	L
F	X	V	A	L	X	H	E	J	L	G	D	S
A	J	N	F	R	O	J	I	U	A	M	Y	T
R	L	S	T	A	N	D	P	S	P	M	K	I
B	A	R	T	L	S	V	A	J	M	K	E	F
E	A	B	I	L	D	S	P	L	O	E	G	T
N	Z	R	O	F	F	O	T	S	B	E	L	K

MALER

FARBE

PINSEL

WASSERFARBEN

PALETTE

MUSEUM

STIFT

PAPIER

BILD

STAND

PASTELLSTIFT

KLEBSTOFF

Obrázek 24 – Míchání barev (zdroj: vlastní)

Metodický průvodce pro učitele

Očekávaný výstup: Žák interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření.

Žák se při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření vědomě zaměřuje na projevení vlastních životních zkušeností.

Ročník: 2. ročník

Pomůcky: interaktivní tabule, výtvarné pomůcky

Časová dotace: 10 minut

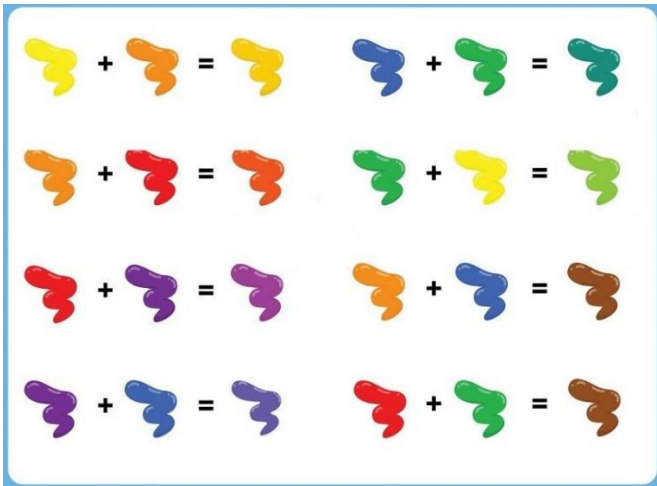
Jazyková úroveň: A1

Náročnost na přípravu: ★★

Německá slovíčka: výtvarné pomůcky

Pokyny k práci:

- a. paní učitelka / pan učitel má pro každého žáka připravený pracovní list, který si následně založí do výtvarných desek,
- b. tento pracovní list slouží k vyvození následné práce = náplně práce – míchání barev
- c. každý žák pracuje (vyhledává slovíčka) samostatně,
- d. žák, který vyluští správně tajenku a bude ji mít zkontrolovanou PU, si půjde připravit pomůcky k práci, na tomto se předem PU domluví se žáky (připravit si čtvrtku, kterou si podepíšíou, podložku a pracovní triko),
- e. pro kontrolu může mít PU například v zadní části třídy schované správné řešení, žáci si ho mohou chodit sami kontrolovat,
- f. zahájení výtvarné práce.

Obrázek 25 – Míchání barev

Obrázek 26 – Míchání barev (zdroj: vlastní)

Učitel musí mít před aktivitou připravené:

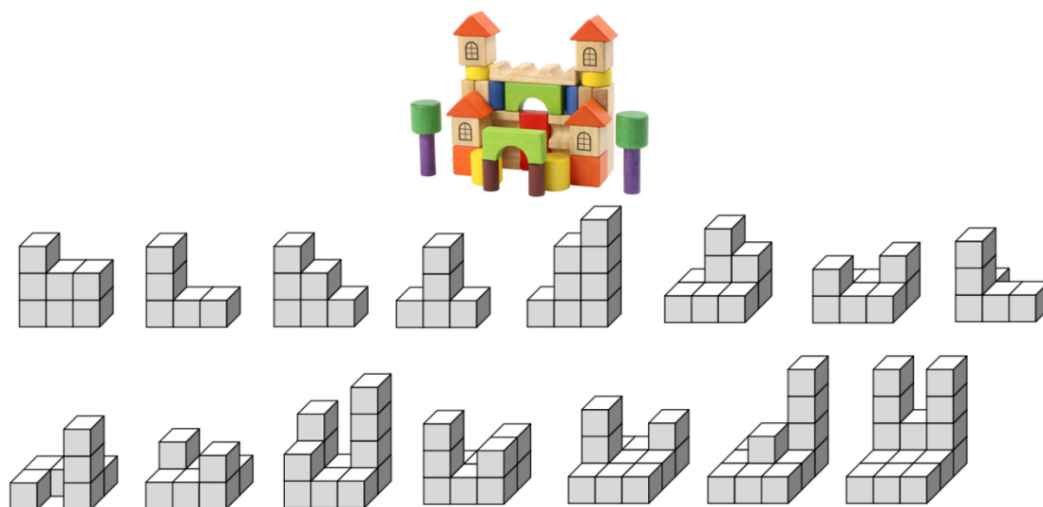
Nakopírované pracovní listy, výtvarné pomůcky (tempery, štětce).

6.3 Matematika a její aplikace

6.3.1 Stavba z kostek

Obrázek 27 – Stavba z kostek (zdroj: vlastní)

Obrázek 28 – Stavba z kostek (zdroj: vlastní)

Metodický průvodce pro učitele

Očekávaný výstup: Žák se orientuje v plánu.

Žák postaví stavbu podle zadání.

Ročník: 2. ročník

Pomůcky: dřevěné kostky, stavebnice, pláněk

Časová dotace: 10 minut

Jazyková úroveň: A1

Náročnost na přípravu: ★★

Německá slovíčka: princezna, království

Pokyny k práci:

- a. vyučovací hodina začne tím, že každý žák bude mít na lavici připravený komiks,
- b. po zodpovězení doplňujících otázek se žáci pustí do práce,
- c. záleží na PU, zda dá dětem omezený čas nebo jim nechá volnou ruku,
- d. po uplynutí času se PU mění v roli porotce (princeznu Jasmínu) a vyhodnotí, který hrad je nejlepší.

Učitel musí mít před aktivitou připravené (příloha č. 7):

Dřevěné kostky, plánky na stavění, komiks.

Závěr

Těžiště diplomové práce leží zejména v její praktické části. Hlavním záměrem bylo vytvořit sbírku aktivit, včetně metodických listů, které přispějí ke zpestření stávající výuky předmětů na 1.stupni ZŠ a nabídnou propojení s německým jazykem. Bohužel aktuálně navrhované změny RVP pro ZV a návrh MŠMT a NPI na zrušení povinné výuky 2.cizího jazyka v ČR směřují přesně opačným směrem a budou znamenat další posun německého jazyka „do pozadí“ a tudíž méně prostoru ve výuce na ZŠ.

V teoretické části jsem se snažila stručně nastínit počátky výuky cizích jazyků. Pokusila jsem se objasnit podstatu postavení cizích jazyků ve světovém školství a postavení učitelů cizích jazyků v českém školství. Důležitou roli ve vzdělávacím procesu hraje motivace, které je věnována celá kapitola číslo tři. Zkoumala jsem, jak důležitá je motivace ve vzdělávacím procesu a jaké podmínky musí být zajištěny, aby byla motivace, resp. výuka efektivní.

V neposlední řadě jsem se zaměřila na význam slova mezipředmětovost. Snažila jsem se definovat, jak nenásilnou a zábavnou formou propojit cizí jazyk s jinými oblastmi. Ze své vlastní praxe vím, že pokud se řídím přesně těmito pravidly a vyučovací hodinu pro žáky promyslím a připravím hravou a pestrou formou vzbuzující zájem, kladu důraz na zapojení všech smyslů, žáci jsou motivovaní k dalším činnostem a výuka je efektivnější.

Hlavním cílem praktické části bylo navrhnout a prezentovat různé aktivity, hry a učební úlohy, které učitel může využít, pokud chce žáky zaujmout a motivovat, rozvíjet jejich dosavadní znalosti napříč obory a využít k tomu základy německého jazyka. Aktivity jsou vytvořené tak, aby podpořily motivaci žáků a jejich zájem o výuku německého jazyka a zároveň ulehčily práci učitele. Ke každé z uvedených aktivit byl současně připraven i metodický popis, který zajistí bezproblémovou realizaci aktivity v rámci zvolené vyučovací jednotky. Obsahuje očekávané výstupy, pomůcky, časovou dotaci, jazykovou úroveň a konkrétní metodický návod, jak postupovat. Jeho nedílnou součástí je také správné řešení, které je uvedeno v příloze diplomové práce.

Vybrala jsem si témata, která jsou mi blízká a se kterými jsem měla možnost pracovat během své praxe. Snažila jsem se respektovat potřeby žáků na 1.stupni ZŠ, zohlednit jejich věk i zájmy, pracovat s tématy, která se promítají do jejich běžného života. Některé z prezentovaných aktivit jsem měla možnost realizovat se svými žáky na 1.stupni ZŠ. Potvrdila se mi tak moje hypotéza, že je možné v poměrně krátkém čase žáky pro německý jazyk nadchnout a motivovat je k další práci. Ukázalo se, že jsou schopni propojovat již

nabyté znalosti a dovednosti napříč obory a s minimální znalostí německého jazyka rozšířit svoje jazykové i kulturní obzory.

Věřím, že moje diplomová práce bude inspirací pro ostatní učitele na 1.stupni ZŠ a zároveň motivací pro vytvoření více prostoru pro německý jazyk v rámci jejich „běžné“ výuky.

Anotace

Cílem mé diplomové práce je poukázat na fakt, že si německý jazyk zaslouží více prostoru v RVP. Zaměřila jsem se především na mezipředmětové vztahy, které se mi jeví jako vhodnější řešení pro 1. stupeň i pro německý jazyk, protože do výuky odborného předmětu jsou začleněny aktivity/úkoly za účelem získání a prohloubení jazykových znalostí. V praktické části práce se snažím o propojení německého jazyka se vzdělávacími oblastmi, které vychází z rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání. Nabízím aktivity určené k motivaci, aktivizaci žáků, k opakování slovní zásoby, gramatiky aj.

Klíčová slova:

Německý jazyk, mezipředmětovost, motivace, integrovaná výuka, CLIL, raná výuka cizího jazyka, didaktizace, inspiromat, rámcový vzdělávací program.

Annotation

The aim of my diploma thesis is to point out the fact that the German language deserves more space in the FEP. I focused mainly on interdisciplinary relations, which seem to me to be a more suitable solution for the primary school and for the German language itself, because various activities and educational tasks are included in the teaching of the subject in order to acquire and deepen language skills. In the practical part of the work I try to connect the German language with educational areas, which is based on the framework educational program for primary school education. I offer activities designed to motivate, activate students, to repeat vocabulary, grammar, etc.

Key words:

German language, interdisciplinarity, motivation, integrated teaching, CLIL, early foreign language teaching, didactization, inspiration, framework educational program.

Seznam literatury

ČESKÁ ŠKOLA, 2006. MŠMT: Národní plán výuky cizích jazyků [online]. 9. 2. 2006 [cit. 2022-04-03]. Dostupné z: <http://www.ceskaskola.cz/2006/02/msmt-narodni-plan-vyuky-cizich-jazyku.html>

DÖMISCHOVÁ, Ivona, 2010. *Kreativní výuka německého jazyka u dětí* [online]. Olomouc: Univerzita Palackého Olomouc [cit. 2022-04-03]. Dostupné z: <http://docplayer.cz/182085171-Kreativni-vyuka-nemeckeho-jazyka-u-deti-pruvodce-studiem-phdr-ivona-domischova-ph-d.html>

EVET2EDU, 2022. Výsledky učení. *Evet2edu.cel.agh.edu.pl* [online]. © 2022 [cit. 2022-04-03]. Dostupné z: <https://evet2edu.cel.agh.edu.pl/moodle/mod/page/view09ab.html?id=2948>

GYMNÁZIUM, OLOMOUC, ČAJKOVSKÉHO 9, 2022. Německý jazyk – proč se učit německy. *Gcajkol.cz* [online]. © 2022 [cit. 2022-04-03]. Dostupné z: <https://www.gcajkol.cz/web-nemcina-proc.html>

HENDRICH, Josef, 1988. *Didaktika cizích jazyků*. Praha: SPN.

HESOVÁ, Alena, 2011. *Integrace ve výuce*. In: *Clanky.rvp.cz* [online]. 27. 5. 2011 [cit. 2022-04-03]. Dostupné z: <http://clanky.rvp.cz/clanek/c/z/12039/INTEGRACEVE-VYUCE.html/>

HRABAL, Vladimír, František MAN a Isabella PAVELKOVÁ, 1989. 2., uprav. vyd. *Psychologické otázky motivace ve škole*. Praha: SPN. ISBN 80-04-23487-9.

IVANOVÁ, Jaroslava. Společný evropský referenční rámec pro jazyky: jak se učíme jazykům, jak je vyučujeme a jak v jazycích hodnotíme. 1. české vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2002, 267 s. ISBN 8024404044.

KLEČKOVÁ, Gabriela et al., 2019. *Rámec profesních kvalit učitele cizího jazyka*. Praha: Národní ústav pro vzdělávání. ISBN 978-80-7481-243-9.

LOKŠOVÁ, Irena a Jozef LOKŠA, 1999. *Pozornost, motivace, relaxace a tvořivost dětí ve škole*. Praha: Portál. ISBN 80-7178-205-X.

METODICKÁ-PŘÍRUČKA, 2020. *Motivace*. Metodicka-prirucka.webnode.cz [online]. 1. 4. 2020 [cit. 2022-04-03]. Dostupné z: <https://metodicka-prirucka.webnode.cz/motivace/>

NAJVAR, Petr, 2010. *Raná výuka cizích jazyků v České republice na konci 20. století*. Brno: Paido. ISBN 978-80-7315-200-0.

PAVELKOVÁ, Isabella, Vladimír HRABAL a František MAN. *Psychologické otázky motivace ve škole*. Státní pedagogické nakladatelství, 1989. ISBN 80-04-23487-9.

PLCH, Jaromír, 1987. *Mezipředmětové vztahy a specifika výchovně vzdělávacího procesu*. Praha: SPN. ISBN 17-102-87.

PODROUŽEK, Ladislav, 2002. *Integrovaná výuka na základní škole v teorii a praxi*. Plzeň: Fraus. ISBN 80-7238-157-1.

PRŮCHA, Jan, Eliška WALTEROVÁ a Jiří MAREŠ, 2013. *Pedagogický slovník*. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0403-9.

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání. [online]. MŠMT, ©2021. s.16,25.[cit. 2022-06-20]. Dostupné z <http://archiv-nuv.npi.cz/t/rvp-pro-zakladni-vzdelavani.html/>

SOUKUPOVÁ, P., CHOCHOLOUŠKOVÁ, Z., KAŠPAROVÁ, M., KLIMTOVÁ, V., KRATOCHVÍL, P., LIŠKOVÁ, Š., PEŠKOVÁ, M., PLÍHALOVÁ, M., PODROUŽEK, L., SALCMANOVÁ, E., SVOBODA, M., ŠPOTTOVÁ, P., ŠRÁMOVÁ, A., UHL SKŘIVANOVÁ, V., VALACH, P., VOTÍK, J., VÝCHODSKÁ, H. /Mezipředmětovost ve vybraných vzdělávacích oblastech RVP : metodika transdisciplinárního inovativního kurzu a studijní text pro přípravu studentů na integraci mezipředmětových vztahů do výuky/. 1. vyd. Plzeň: Západočeská univerzita, 2020. 120 s. ISBN: 978-80-261-0979-2.

Stanovisko Svazu germanistů ČR k aktuální diskusi o postavení dalšího cizího jazyka v RVP ZV – příspěvek do diskuse o revizích RVP ZV, ©2022. [cit. 2022-06- 20]. Dostupné z: <http://www.pedagogicke.info/2022/02/stanovisko-svazu-germanistu-cr-k.html>

VÁVRA, Jaroslav. Proč a k čemu taxonomie vzdělávacích cílů?. *Www.clanky.rvp.cz* [online]. 2011 [cit. 2022-06-27]. Dostupné z: <http://clanky.rvp.cz/clanek/c/Z/11113/proc-a-k-cemu-taxonomie-vzdelavacich-cilu-.html>

VOJTKOVÁ, Naděžda, Tereza ŠMÍDOVÁ a Lenka TEJKALOVÁ, 2012. *CLIL ve výuce Jak zapojit cizí jazyky do vyučování*. Praha: Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků. ISBN 978-80-87652-57-2.

WIDLOK, Beate et al., 2010. *Norimberská doporučení k ranému osvojování cizího jazyka*. München: Goethe-Institut. ISBN 978-3-939670-38-4.

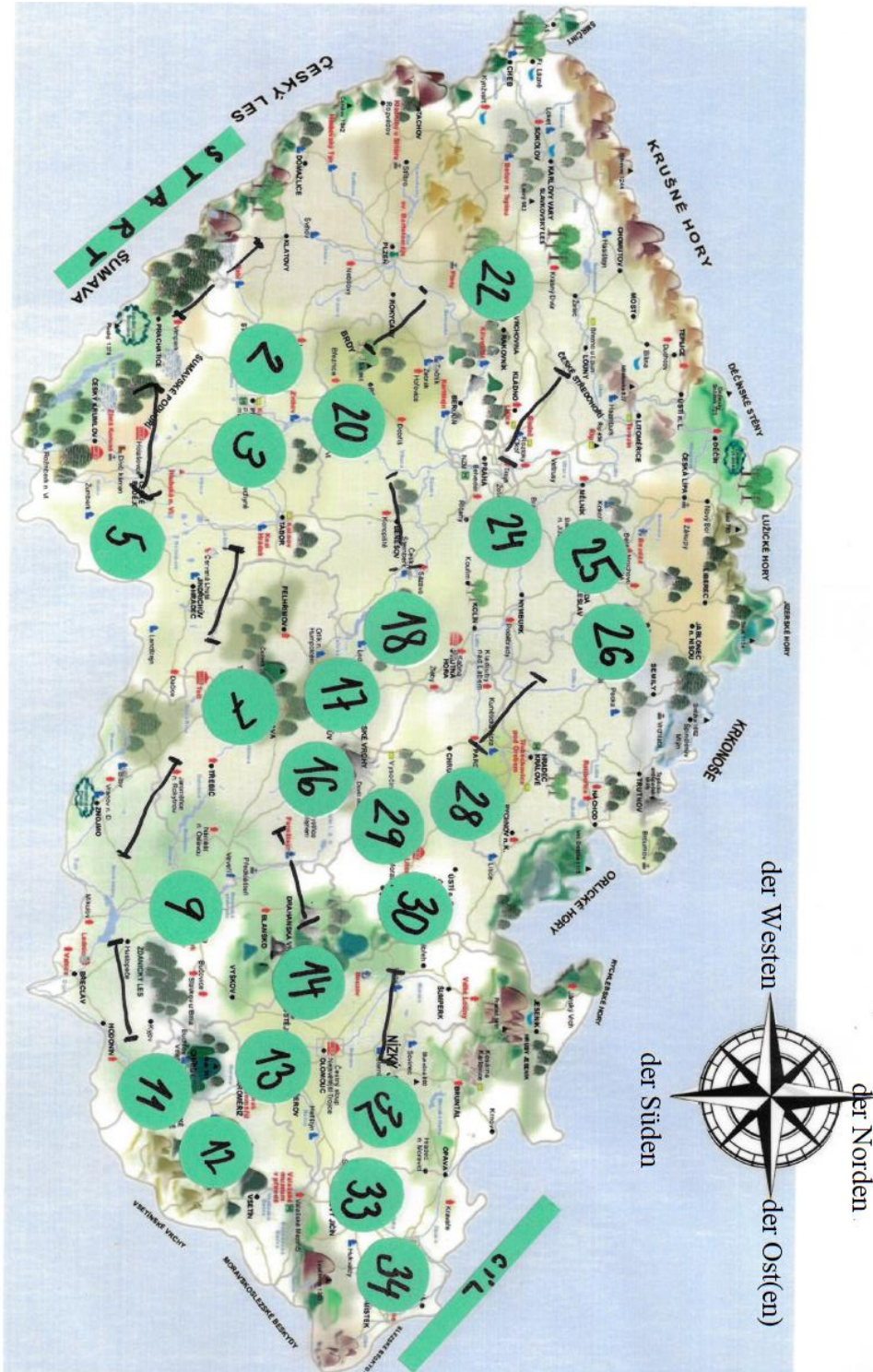
ZORMANOVÁ, Lucie, 2014. *Obecná didaktika*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-4590-9.

Seznam obrázků

Obrázek 1 Vývoj výuky prvního cizího jazyka ve vybraných zemích EU	5
Obrázek 2 Zastoupení jednotlivých cizích jazyků na základních školách v ČR, r. 2018.....	6
Obrázek 3 Situace s výukou německého jazyka během posledních tří let	8
Obrázek 4 Tabulka aktivních sloves Bloomovy taxonomie.....	21
Obrázek 5 Hrady a zámky	26
Obrázek 6 Hrady a zámky	28
Obrázek 7 Hrady a zámky	28
Obrázek 8 Kdo/ co jsem?.....	30
Obrázek 9 Pexeso	31
Obrázek 10 Hrady a zámky	32
Obrázek 11 Hrady a zámky	32
Obrázek 12 Módní návrhář.....	33
Obrázek 13 Módní návrhář.....	33
Obrázek 14 Módní návrhář.....	35
Obrázek 15 Módní návrhář.....	35
Obrázek 16 Módní návrhář.....	35
Obrázek 17 Módní návrhář.....	35
Obrázek 18 Módní návrhář.....	37
Obrázek 19 Myšlenková mapa	38
Obrázek 20 AZ - kvíz.....	39
Obrázek 21 Hra Jenga.....	42
Obrázek 22 Hra Jenga.....	44
Obrázek 23 Dirigent	45
Obrázek 24 Míchání barev	46
Obrázek 25 Míchání barev	48
Obrázek 26 Míchání barev	50
Obrázek 27 Stavba z kostek.....	50
Obrázek 28 Stavba z kostek	51

Přílohy

Hrady a zámky (6.1.1)

Trestné úkoly za nepoznání hradu/zámku:

Vyjmenuj slovní druhy ohebné.	Vyjmenuj slovní druhy neohebné.	U vyznačeného slova urči pád, číslo, rod a vzor: Svou moc jsem využil ke zkonsolidování českého státu	Jaké máme pády? Vyjmenuj.	Urči v jakém pádě je ve větě slovo KNĚŽNU? „Zvolme za kněžnu Krokovu dceru Kazi“, navrhla vladyka Sudivoj, „zná tajemnou vůni a sílu koření“.
podstatná jména přídavná jména zájmena číslovky slovesa	příslovce předložky spojky částice cítoslovce	4. pád, číslo jednotné, rod ženský, vzor kost	1. pád: Kdo? Co? 2. pád: Koho? Čeho? 3. pád: Komu? Čemu? 4. pád: Koho? Co? 5. pád: Oslovujeme, voláme 6. pád: O kom? O čem?	Kněžnu – 2.pád

K těmto slovům vymysli synonyma: Věnoval – Požádal –	Vyjmenuj vyjmenovaná slova po V.	Urči ve větě základní skladební dvojici: Jednoho dne se na hradě Kouřimí u vojvody Lecha objevilo poselstvo.	Doplň i./v./y ve větě: Nad hlad_nou řeky Berounek nechal Karel IV. v_budovat mohutn_nedob_tn_hrad	Doplň tajenku:
Věnoval – dával Požádal – poprosil	vy, vysoký, výt, výskat, zvykat, žýkat, vydra, výr, vyžle, povyk, výheň a slova s předponou vy-, vý-	Podmět – poselstvo Přísudek – objevilo se	Nad hladinou řeky Berounek nechal Karel IV. vybudovat mohutný nedobýtný hrad Karlštejn.	Žvýkačka vysoko - nesmysl Výhra - Nazývat zdvyhat

Výřeš přesmyčky: KYZJA – ADRVY – PŘILAVBYS – TAKLYPO –				
KYZJA – JAZYK ADRVY – VYDRA PŘILAVBYS – PŘIBYSLAV TAKLYPO – POLYKAT				

Správné odpovědi

Pole č. 1	hrad Kašperk
Pole č. 4	Státní hrad a zámek Český Krumlov
Pole č. 6	hrad Rožmberk
Pole č. 8	zámek Červená Lhota
Pole č. 10	zámek Buchlovice
Pole č. 15	hrad Veverčí
Pole č. 19	hrad Karlštejn
Pole č. 21	hrad Křivoklát
Pole č. 23	zámek Konopiště
Pole č. 27	hrad Trosky
Pole č. 31	hrad Bouzov

Kdo/co jsem? (6.1.2)

Karty na plnění úkolu:

<p>Hrad nachází se ve Slezském kraji. Byl zbudován roku 1348 českým králem Karlem IV. Později začal hrád sloužit jako bezpečný a komerční klášter a souboj svých osádek. Jméno hradu vzniklo ze spojení dvou německých slov.</p> <p>Nápovéda - 14 1 22 15 25 26 7 13 17</p> <p>král - der König</p>	<p>V jakém kraji ČR leží vyústění měso?</p> <table border="1"> <tr> <td>Ě</td> <td>í</td> <td>L</td> <td>K</td> <td>M</td> <td>N</td> </tr> <tr> <td>500</td> <td>800</td> <td>600</td> <td>900</td> <td>1000</td> <td>700</td> </tr> </table> <p>572 + 328 = 782 - 182 = 721 + 279 =</p> <p>955 - 255 = 372 + 128 = 457 + 25 + 318 =</p>	Ě	í	L	K	M	N	500	800	600	900	1000	700	<p>Jaká je nejvyšší hora ČR? Nápovéda : leží na hranicích s jedním našim sousedním státem. Leží severovýchodně od Prahy.</p> <p>hora - der Berg</p>
Ě	í	L	K	M	N									
500	800	600	900	1000	700									

<p>Nápovéda - písmena v abecedě</p> <p>KARLŠTEJN</p>	<p>572 + 328 = 900 (K) 955 - 255 = 700 (N) 782 - 182 = 600 (L) 372 + 128 = 500 (E) 721 + 279 = 1000 (M) 457 + 25 + 318 = 800 (I)</p> <p>MĚLNÍK - Středočeský kraj</p>	 <p>horna Slezka</p> <p>Česko</p> <p>Polna</p> <p>Brno</p> <p>Olomouc</p> <p>Slova</p>

Jaká je celková vzdálenost vzdálenou čarou mezi deseti největšími městy České republiky od nejmenšího po největší? město - der Stadt	O kolik obyvatel má Praha více oproti Českým Budějovicím? obyvatel - die Bewohner	Kolik obyvatel žije dohromady v deseti největších městech České republiky? deset - zehn
Seřaď 10 největších měst ČR podle abecedy. abeceda - das ABC	Opíš si z každého města první písmeno a pokus se složit co nejvíce slov. písmeno - der Buchstabe	Kolik metrů silnic je dohromady z nejmenšího města (Pardubice) do Prahy? Pardubice - Pardubitz
Kolik schodů je na katedrálu sv. Víta, pokud výška je 96 m a každý schod má výšku 11 cm? schod - die Treppestufe	Vezmi si mapu ČR a vyhledej na ní co nejvíce měst/vesnic, která patří mezi vyjmenovaná slova či vlastní jména? Mapa - der Landkarte	Roďina Novotkových z Brna si chce během letních prázdnin udělat výlet na tři zámky a křivoklátsko, je to Karlštejn, Červená Lhota a Bezděz. Všechny zámky mají stejnou bezmála stejnou výšku. Kolik kilometrů budou muset šlápnout v abecedním pořadí. hrad - der Burg

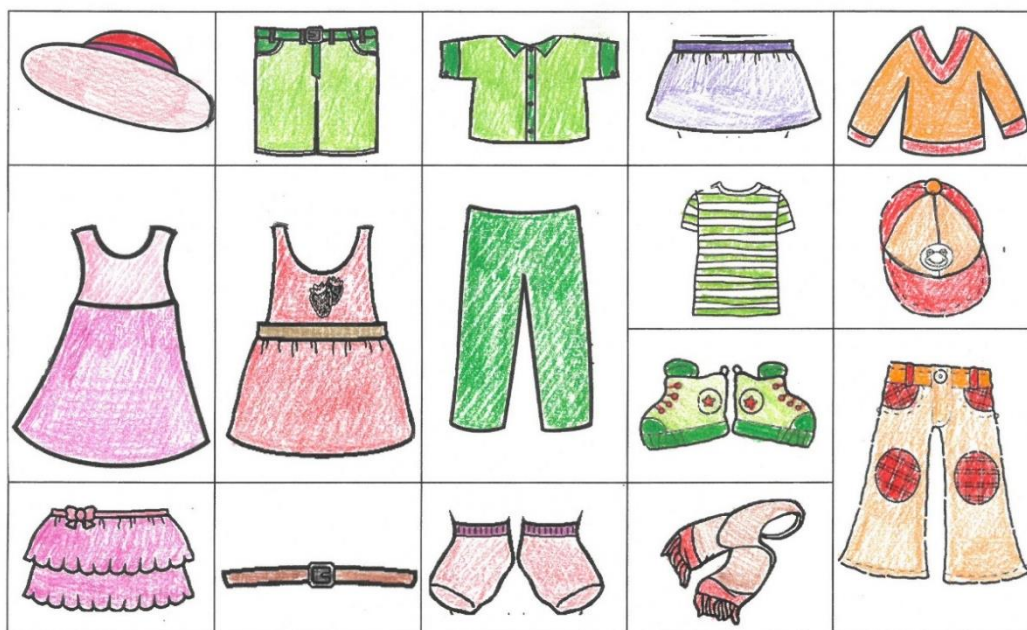
Celková vzdálenost vzdálenou čarou čim 150 000 km.	Praha má více o 1 240 855 obyvatel.	Dohromady v deseti největších městech ČR žije 2 753 069 obyvatel.
Brno, České Budějovice, Hradec Králové, Liberec, Olomouc, Ostrava, Pardubice, Plzeň, Praha, Zlín.	P, B, O, L, Č, H, Ú, Z	195 km + 187 km + 249 km + 293 km + 247 km + 208 km + 465 km + 170 km + 207 km = 2221 km = 2 221 000 m
9600 : 11 = 872 schodů	Volyně, Přibyslav, Litomyšl, Spýšeň, Bydžov, Kobyličky, Lysolaje, Nezamyslice, Kanyk, Vysoké Mýto, Chropyně, Pysčely, Přepychy, Bosyně, Sychrov, Vyskov, Vysocany, Vyzlovka.	Plzeň - Červená Lhota = 210,7 km Červená Lhota - Karlštejn = 145 km Karlštejn - Křivoklát = 39,3 km Křivoklát - Plzeň = 73,1 km 468 km + 468 km + 468 km = 1404 km 1404 km : 9 = 156 km

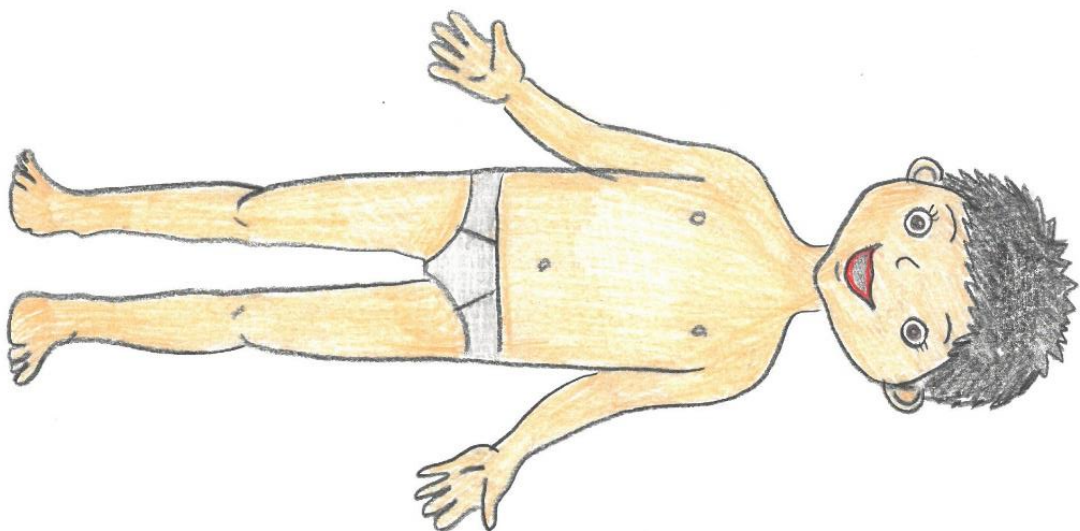
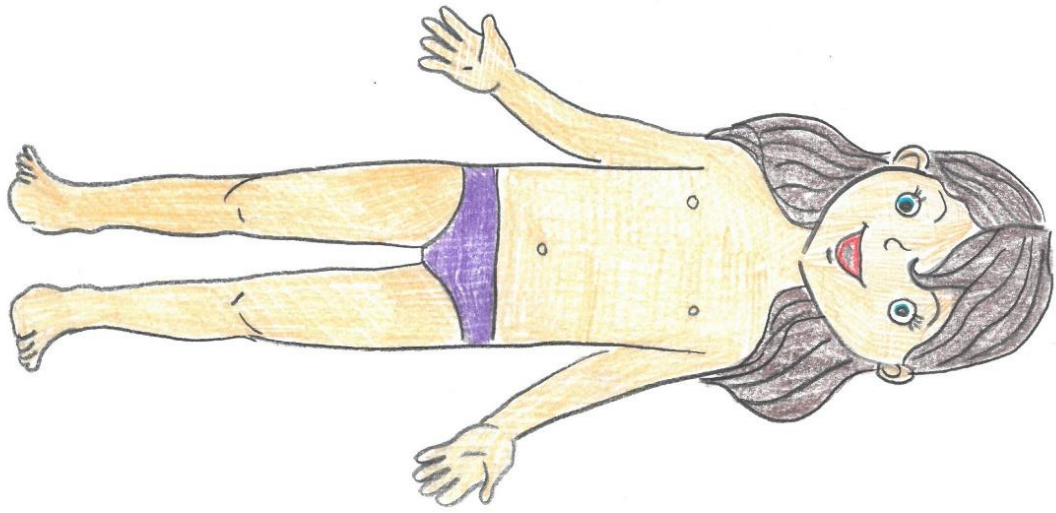
Pexeso – hrady a zámky (6.1.3)

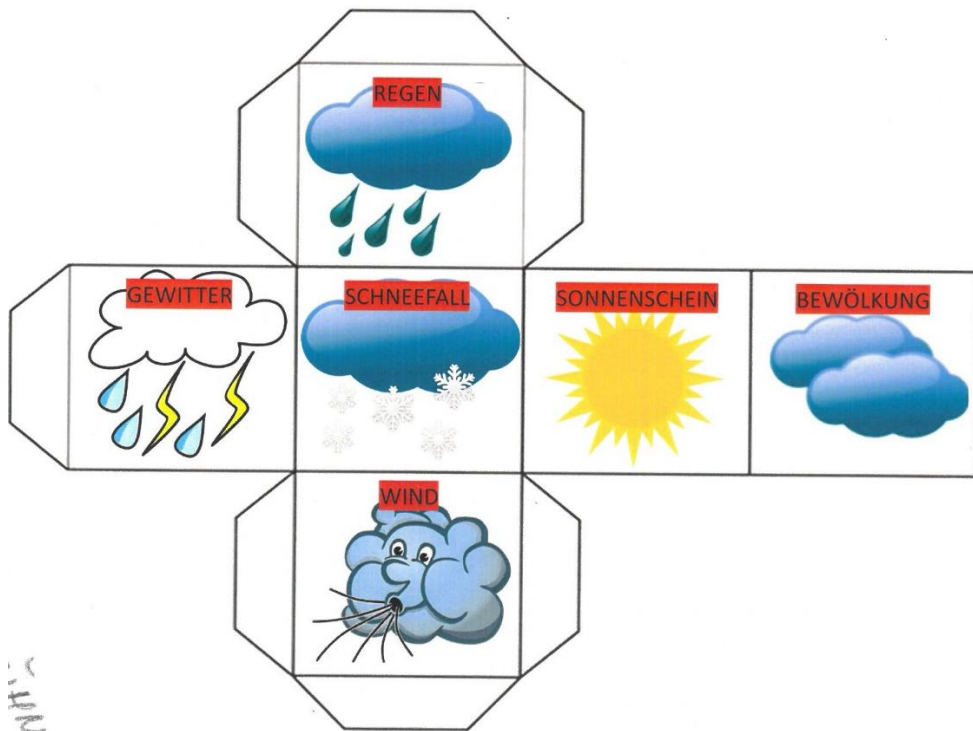
 ZÁMEK ČERVENÁ LHOTA	ZÁMEK ČERVENÁ LHOTA zámek - der Pfalz	 HRAD BOUZOV	HRAD BOUZOV hrad - der Burg
 HRAD BEZDĚZ	HRAD BEZDĚZ hrad - der Burg	 HRAD VEVEŘÍ	HRAD VEVEŘÍ hrad - der Burg
 HRAD KOKOŘÍN	HRAD KOKOŘÍN hrad - der Burg	 HRAD ŠTERNBERK	HRAD ŠTERNBERK hrad - der Burg
 HRAD TOČNÍK	HRAD TOČNÍK hrad - der Burg		

 ZÁMEK KAČINA	ZÁMEK KAČINA zámek - der Pfalz	 HRAD KŘIVOKLÁT	HRAD KŘIVOKLÁT hrad - der Burg
 ZÁMEK LEDNICE	ZÁMEK LEDNICE Zámek - der Pfalz	 HRAD KARLŠTEJN	HRAD KARLŠTEJN hrad - der Burg
 HRAD KAŠPERK	HRAD KAŠPERK hrad - der Burg	 HRAD BITOV	HRAD BÍTOV hrad - der Burg
 ZÁMEK HLUBOKÁ NAD VLTAVOU	ZÁMEK HLUBOKÁ NAD VLTAVOU zámek - der Pfalz	 HRAD PERNŠTEJN	HRAD PERNŠTEJN hrad - der Burg

Módní návrhář (6.1.5)

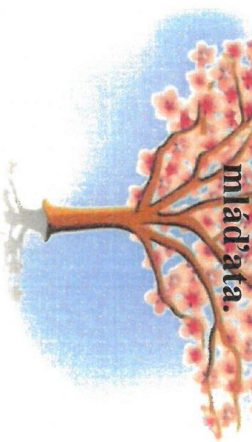

2015

Jaro = der Frühling

Y jsou delší a teplejší. Na stromech se
 rj pupen, rostliny začínají klíčit a růst.
 i staví svá hnízda a snášejí vejce. Zvířata
 ledají partner a přivádějí na svět svá
 mláďata.

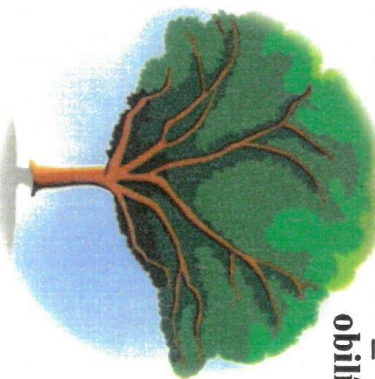
Podzim = der Herbst

I kratší a chladnější.
 odkvétají a ze stromů
 list. Na stromech je
 voce. Některá zvířata
 ivují zásoby potravin
 . Stěhovaví ptáci
 do teplých krajů.
 chravo.

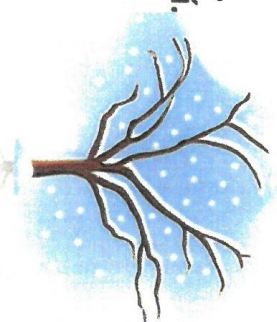
Léto = der Sommer

Jde o nejteplejší období roku. Dny jsou dlouhé a
 pozdě se stmívá. Rostliny kvetou, dozrává ovoce a
 obilí.

Zima = der Winter

Nejchladnější období roku.
 Dny jsou krátké a brzy se stmívá.
 Rostliny přestávají růst a stromy
 jsou bez listů. Některým zvířatům
 naroste huňatější srst,
 která je chrání před chladem.
 Jména zvířata celou zimu prospí.

Pexeso – roční období (6.1.7)

<p>LEDEN der Januar</p> 	<p>ÚNOR der Februar</p> 	<p>BŘEZEN der März</p> 	<p>DUBEN der April</p>
<p>KVĚTEN der Mai</p> 	<p>ČERVEN der Juni</p> 	<p>ČERVENEC der Juli</p> 	<p>SRPEN der August</p>
<p>ZÁŘÍ der September</p> 	<p>ŘÍJEN der Oktober</p> 	<p>LISTOPAD der November</p> 	<p>PROSINEC der Dezember</p>

<p>LEDEN der Januar</p>	<p>ÚNOR der Februar</p>	<p>BŘEZEN der März</p>	<p>DUBEN der April</p>
<p>KVĚTEN der Mai</p>	<p>ČERVEN der Juni</p>	<p>ČERVENEC der Juli</p>	<p>SRPEN der August</p>
<p>ZÁŘÍ der September</p>	<p>ŘÍJEN der Oktober</p>	<p>LISTOPAD der November</p>	<p>PROSINEC der Dezember</p>

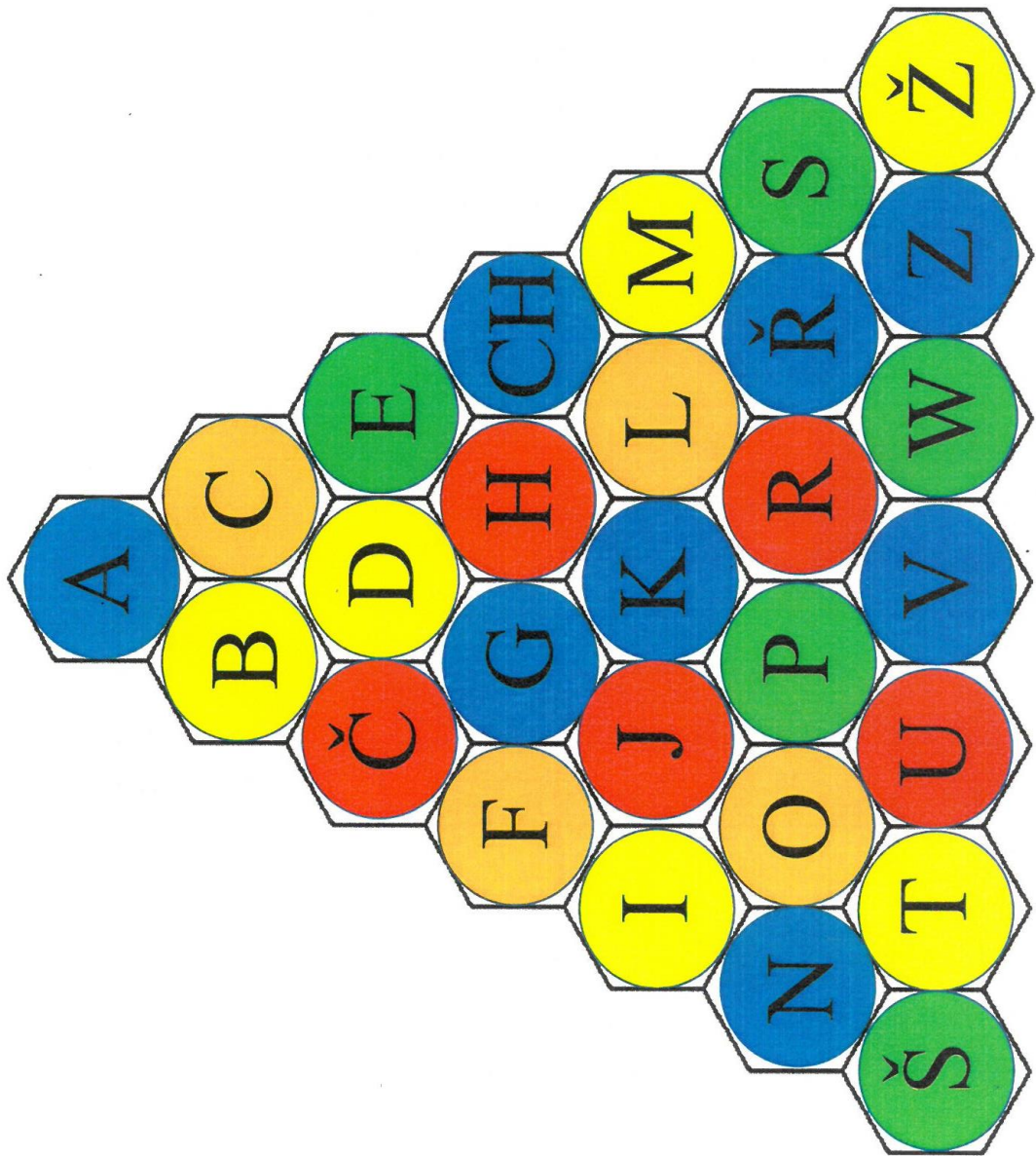
OBOŽÍVELNÍCI
der Lurch

PTÁCI
der Vogel

SAVCI
das Säugetier

RYBY
der Fisch

Savci (červená)	Ryby (modrá)	Obojživelníci (zelená)	Plazi (žlutá)	Ptáci (oranžová)
1. Veverka obecná	1. Kapr obecný	1. Kuňka obecná	1. Aligátor severoamerický	1. Drozd kvičala
2. Zebra horská	2. Štika obecná	2. Rosnička zelená	2. Krokodýl nilský	2. Kos černý
3. Panda velká	3. Sumec velký	3. Skokan hnědý	3. Chameleon obecný	3. Strnad obecný
4. Klokán obrovský	4. Úhoř říční	4. Mlok skvrnitý	4. Slepýš křehký	4. Červenka obecná
5. Hroch obojživelný	5. Losos obecný	5. Ropucha obecná	5. Zmije obecná	5. Sojka obecná
6. Krtek obecný	6. Pstruh obecný	6. Čolek obecný	6. Užovka obojková	6. Straka obecná
7. Mýval severní	7. Tuňák obecný	7. Zlatá cihla	7. Ještěrka obecná	7. Sýkora koňadra
8. Ježek západní	8. Mečoun obecný		8. Želva zelenavá	8. Strakapoud velký
9. Nutrie říční	9. Klaun očkátý		9. Zlatá cihla	
10. Tygr indický	10. Makrela obecná			
11. Liška obecná				

<p>1. Žije v močálech, řekách nebo bažinách. Je větší, než jeho nejbližší příbuzný druh. Má velké, tmavé, silné tělo se silnými končetinami, širokou hlavou a více silným ocasem. Požírají převážně ryby, ptáky, želvy, savce a obojživelníky.</p>	<p>2. Vyskytují v řekách, jezerech, mokřadích a přehradách, v některých oblastech mohou vstupovat i do moře. Oči, uši a nozdry mají na vrcholu hlavy, takže mohou vnímat vše okolo sebe a zároveň být skryti pod hladinou. Mají silný dlouhý ocas. Běžně se potápí jen na pár minut, ale když se cítí ohroženi, vydrží pod vodou i 30 min. skvěle vidí, mají barevně denní a vynikající noční vidění.</p>	<p>3. Je chráněný. Má oční víčka srostlá, zůstává jen malý otvor na zornici, a oči se mohou pohybovat do všech stran a nezávisle na sobě. Má bočné zploštělé tělo a malý, vroubkový a úzký hruběti hřeben. Prsty jsou opatřené silnými drápy. Ocas je dlouhý a ovíjíví. Zbarvení je variabilní, zpravidla se jedná o nějaké odstíny zelené, hnědé, šedobílé a černé.</p>	<p>4. Představitel beznohých ještěřů. V Česku se běžně vyskytují v lesích, na pasekách, v křovinatých stráních i na loukách od nížin až do horských poloh. Žijí skrytě, přes den se ukrývají pod kameny, v pařezech. Je věrný svému stanovišti. Loví v noci. V případě nebezpečí může odlomit část ocasu.</p>	<p>5. Plachý had, který se člověku raději vyhne. Je to jediný jedovatý had v České republice. V přírodě na něj můžete narazit hlavně na slunných a vlhkých místech. Upřednostňuje slunné horské louky, okraje lesů. Umí dobře plavat a šplhat po stromech a keřích. Špatně snáší vysoké teploty.</p>
<p>6. Najdeme ji nejčastěji v okolí vody. Obývá zarostlé křovinaté břehy vodních toků, rybníků, podmáčené louky i lužní lesy. Má délku až 150 centimetrů. Svrchní strana těla je většinou zbarvená šedě, ale také šedohnědě, olivově, modravě nebo temně bronzově, někdy s černými tečkami či skvrnami. Typickým znakem užovky obojživelné je dvojice poloměsíčitých skvrn v zadní části hlavy.</p>	<p>7. Je jeden z nejrozšířenějších druhů v Česku. Žije v různých typech prostředí, především na loukách, vřesovištích a v ovesných lesích. Živí se menším hmyzem (mouchy, bročky), dále pavouky, červy. Je neaktivnější v ranních a podvečerních hodinách. V zimním období upadá do zimního spánku.</p>	<p>8. Byložravý živočich, který si doplňuje výživu také potravou živočišného původu. Krunýř má žlutohnědé nebo hnědo-černé zbarvení, které se může měnit při dlouhodobém pobytu ve venkovním prostředí. Na předních končetinách má pět prstů s tupými drápy, na zadních končetinách čtyři prsty.</p>	<p>ZLATÁ CIHLA</p> 	

Obojživelníci

<p>1.</p> 	<p>2.</p> 	<p>3.</p> 	<p>4.</p> 	<p>5.</p>
<p>6.</p> 	<p>7.</p> <p>ZLATÁ CIHLA</p> 			

Ryby

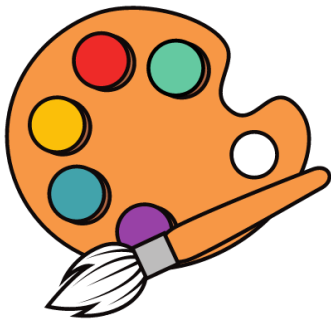
1. obecný 	2. obecná 	3. velký 	4. říční 	5. obecný
6. obecný 	7. obecný 	8. obecný 	9. očkátý 	10. obecná

Savci

1. Středně velký hlodavec obývající široké území v rozmezí od západní Evropy až po východní Asii. V České republice ji nalezneme v lesích všech typů, parcích, alejích nebo větších zahradách se stromovým porostem. Má zrzavou, černou a někdy hnědou srst.	2. Velký lichokopytník z čeledi koňovitých rozšířený v horách a výše položených oblastech v jihozápadní Africe. Žijí v menších stádech, které vede jeden samec. Živí se převážně trávou, ale i kůrou stromů, pupeny a plody ovocných stromů.	3. Savec nyní řazený do čeledi medvěďovití. Žije v horatých oblastech centrální části Čínské lidové republiky. Jejím domovem jsou horské bambusové lesy. Nerady cestují, její potrava je převážně rostlinná. Živí se především bambusovými stonky a výhonky	4. Žije ve východní Austrálii. Délka měho těla je 85–140 cm, délka ocasu 75–100 cm. Šedá, šedohnědá nebo hnědá srst je jemná a hustá. Nápadné jsou široké ušní boltce. Sdružuje se do volně uspořádaných skupin. Je býložravec, živi se bylinami, trávou, okusuje keře.	5. Velký sudokopytník, adaptovaný k životu ve vodním prostředí. Vyskytuje se v Africe. Je třetím největším suchozemským živočichem. Tělo má válcovitý tvar, je dlouhé, zakulacené, s objemným břichem. Končetiny jsou silné a nízké, mezi čtyřmi prsty, ukončenými tupými kopýtky, jsou plovací blány.
6. Menší, černý hmyzožravec, vyskytující se na polích, loukách, v parcích a zahradách. Žije několik decimetrů pod zemí. Buduje chodby – jednak obytné, ale také okružní, na kterých loví potravu. Přitom tvoří na povrchu typické hliněné hromádky zvané krtince či krtina.	7. Obývá listnaté a smíšené lesy, ale díky své přizpůsobivosti dnes zcela běžně obývá i města, kde je často považován za vážného škůdce. Často vyhledává skrýše v podobě nory. Je porostlý hustou, šedou srstí. Mezi jeho charakteristické znaky patří výrazná černá obličejová maska a tmavě pruhovaný ocas. Patří mezi všežravce a obvykle je aktivní v noci.	8. Vyskytuje se v podstatě na celém území České republiky. Žije na okrajích lesů, na pasekách, v křovinatém terénu, v parcích a zahradách nebo ve městech. Ze smyslu má nejlépe vyvinutý čich, čítí i potravu žijící v zemi. Žije samotářsky. Zimní období přečkává zimním spánkem.	9. Velký hlodavec původem z Jižní Ameriky, ve světě často chovaný na kožešinu a maso. Žijí na hustou vegetaci pokrytých březích potoků, jezer a řek či v zarůstajících bažinách. V březích si budují nory s chodbami dlouhými 15 a více metrů. Živí kořeny a bylinami – potravu si vyhrabávají, nebo se pasou na březích a podél břehů.	10. Vyskytuje se převážně v okolí úst řeky Gangy a v Indii. Lesní šelma a přestože žije samotářsky, vytváří si rozsáhlé teritorium. Loví převážně v noci, není v běhu vytrvalý, takže lov především slabá zvířata. Hlavní potravou jsou větší kopytci, jako např. jeleni. Umi dobře plavat, uloví středně velkého krokodýla
11. Nejrozšířenější divoce žijící zástupce šelmy. Je lovna pro kožešinu, případně jako sport. Štíhlá psovitá šelma s poměrně dlouhými špičatými ušima a dlouhým huňatým ocasem. Je oblíbenou postavou různých bajek a bájí, kde často vystupuje v roli chytrých a lstivých vítězích nad hloupějšími siláky.				

Ptáci

<p>1. Brání se tak, že při letu vrhá na útočníka trus, který slepí jeho peří a útočník pak není možný letu.</p> 	<p>2. Dokáže imitovat lidské pískání nebo dokonce zvonění telefonu.</p> 	<p>3. Zvonivý hlas tohoto ptáka inspiroval Beethovena k Děváté symfonii zvané Osudová.</p> 	<p>4. Při shánění potravy se na zemi divně pohybuje – poskakuje, podřepuje, uklání se a pořásá ocasem.</p> 	<p>5. Pečuje o své peří tak že se posadí vedle mraveniště, rozmístí mravence do svého peří a ti zde hledají a likvidují parazity.</p>
<p>6. Krmítko navštěvuje několik párů žijících v okolí, vyhledávají spíše větší druhy semen, kterými si naplní hrdelní vak a potravu zpracovávají jinde.</p> 	<p>7. Dokáže svým zpěvem napodobovat jiné ptáky. Samečci ve městech zpívají vyšším hlasem, aby byli slyšet.</p> 	<p>8. Jeho jazyk je na konci opatřen drsnou štětičkou pro lepší získávání kořisti ze šatně dostupných míst.</p> 	<p>9. Samečkům po hnízdění kompletně vypelichá opeří, na hlavě jsou nová pera v plné kráse až v příštím hnízdním období.</p> 	<p>10. ZLATÁ CIHLA</p>

Výtvarná výchova

M	A	L	E	R	Z	H	K	O	L	N	A	S	P
W	J	U	Z	H	M	U	S	E	U	M	R	A	
A	K	E	Y	E	Z	O	L	J	Y	M	J		
S	M	M	L	E	S	N	I	P	E	U	Q		
S	J	Y	E	A	K	B	O	C	T	B	L		
E	I	E	B	C	S	T	I	F	T	X	L		
R	Y	N	R	C	A	M	R	B	E	L	Y		
F	X	V	A	L	X	H	E	J	L	G	D		
A	J	N	F	R	O	J		U	A	M	Y		
F	L	S	T	A	N	D	P	S	F	M	K		
E	A	R	T	L	S	V	A	J	M	K	E		
E	A	B	I	L	D	S	R	L	O	E	G		
N	Z	R	O	F	F	O	T	S	B	E	L		

Color swatches on the left: light brown, medium brown, dark brown, very dark brown.

Color swatches on the right: cyan, orange, pink, yellow.

~~MALER~~ ~~FARBE~~ ~~PINSEL~~ ~~WASSERFARBE~~

~~PALETTE~~ ~~MUSEUM~~ ~~STIFT~~ ~~PAPIER~~

~~BILD~~ ~~STAND~~ ~~PASTELLOTIFT~~ ~~KLEBSTOFF~~